

**T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ'NDE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bekir Kemal İŞLEK**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serhan GÜRKAN**

**Karabük
HAZİRAN/2019**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	1
TEŞEKKÜR.....	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI.....	12
ARAŞTIRMANIN MODELİ VE HİPOTEZİ	12
EVREN VE ÖRNEKLEM.....	13
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	13
ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	14

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI.....	15
1.1. GİRİŞİMCİLİĞİN TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ.....	15
1.2. TEMEL GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ	16
1.2.1. Yönetici (Profesyonel) Girişimci.....	16
1.2.2. Taktikçi Girişimci	17
1.2.3. Stratejist Girişimci.....	17
1.2.4. Orijinal İdealist Girişimci	17
1.2.5. Girişimci Girişimcilik	17
1.3. GİRİŞİMCİ KİŞİNİN TANIMLANMASI VE GİRİŞİMCİ KİŞİDE OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER.....	18
1.4. SERMAYEDAR, PATRON, İŞVEREN VE YÖNETİCİ KAVRAMLARININ GİRİŞİMCİ KİŞİ KAVRAMINDAN AYRIŞTIRILMASI	21
1.4.1. Yönetici ile Girişimci Kişi Ayrımı	22
1.4.2. Sermayedar ile Girişimci Kişi Ayrımı	22

1.4.3. İşveren / Patron ile Girişimci Kişi Ayrımı.....	22
1.4.4. Melek Yatırımcı ile Girişimci Kişi Ayrımı	23

İKİNCİ BÖLÜM

2.GİRİŞİMCİLİKTE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER VE GİRİŞİMCİ ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ.....	25
--	----

2.1. GİRİŞİMCİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ	25
---	----

2.2. GİRİŞİMCİNİN DAVRANIŞSAL ÖZELLİKLERİ.....	26
--	----

2.2.1. Risk Alma Davranışı.....	26
---------------------------------	----

2.2.2. Yenilikçilik.....	27
--------------------------	----

2.2.3. Belirsizlik Kaygısı	27
----------------------------------	----

2.2.4. Başarı İhtiyacı	28
------------------------------	----

2.2.5. Kontrol Odağı	28
----------------------------	----

2.2.6. Kendine Güven.....	28
---------------------------	----

2.3. GİRİŞİMCİLİKTE ETKİLİ OLAN DEMOGRAFİK FAKTÖRLERİN ETKİSİ	29
--	----

2.3.1. Ailenin Etkisi	29
-----------------------------	----

2.3.2. Kültürün Etkisi	30
------------------------------	----

2.3.3. Eğitimin Etkisi.....	30
-----------------------------	----

2.3.4. İş Tecrübesinin Etkisi.....	31
------------------------------------	----

2.3.5. Rol Modelinin Etkisi.....	31
----------------------------------	----

2.3.6. Cinsiyetin Etkisi	31
--------------------------------	----

2.3.7. Yaşın Etkisi.....	32
--------------------------	----

2.4. GİRİŞİMCİLİKTE MOTİVASYON ÖNEMİ VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ.....	32
--	----

2.5. GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ	33
---------------------------------	----

2.6. LİTERATÜR TARAMASI.....	34
------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA	41
--	----

3.1. BULGULAR.....	41
--------------------	----

3.1.1. Demografik Bilgiler	41
----------------------------------	----

3.1.2. Güvenilirlik Analizi	45
-----------------------------------	----

3.1.3. Tanımlayıcı İstatistikler	45
3.1.4. Hipotez Testleri	49
SONUÇ VE ÖNERİLER	55
KAYNAKLAR	58
TABLolar LİSTESİ	58
EKLER LİSTESİ.....	67
ÖZGEÇMİŞ	76

TEZ ONAY FORMU

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bekir Kemal İŞLEK'e ait "Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkisi: Karabük Üniversitesi'nde Bir Araştırma" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından İşletme Programı Yüksek Lisans tezi olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası

Tez Kurulu Başkanı :Doç. Dr. Serhan GÜRKAN

Danışman Üye : Doç. Dr. Serhan GÜRKAN

Üye :Dr. Öğr. Üyesi Ozan BÜYÜKYILMAZ

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Öznur YAVAN TEMİZKAN

Tez Sınavı Tarihi : 11.06.2019

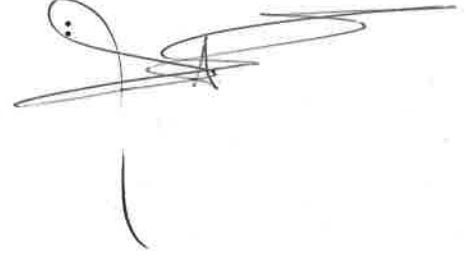
DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Adı Soyadı : Bekir Kemal İŞLEK

İmza :

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanmasında Öncelikli olarak çalışmamın bütün safhalarında bilgi, tecrübe ve destekleriyle beni sürekli yönlendiren, görüş ve önerileriyle her daim yanımda olan ve araştırmama odaklanmamı sağlayan çok kıymetli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Serhan GÜRKAN'a,

Çalışma safhalarımnda bana her türlü desteği sağlayan KBÜ Türkçe Öğrenme Merkezi'ne ve Sağlık Hizmetleri MYO Müdürlüğü personellerine,

Tüm hayatım boyunca bana inanan ve beni her türlü durumda motive edip destekleyen annem Ayşe İŞLEK ve babam Cafer İŞLEK'e,

Akademik çalışmamın başından sonuna kadar yaşadığım bütün yoğunluklarda benden desteğini esirgemeyen ve hayatıma büyük önem katan çok kıymetli eşim Hatice GÖKŞÜL İŞLEK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bekir Kemal İŞLEK

ÖZ

Bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimleri incelenmiştir. Çalışmanın amacı farklı kültür ve düşüncelere sahip öğrencilerin, girişimcilik eğilimlerini ve bu eğilime etki eden davranışsal faktörlerin belirlenmesidir. Bu amaç kapsamında Karabük Üniversitesi'nde okuyan 273 yabancı uyruklu öğrenciden anket yöntemiyle elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Çalışmanın amacına uygun olarak oluşturulan hipotezler, çoklu doğrusal regresyon analizi yardımı ile test edilmiştir.

Çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimine etki eden davranışsal özellikler (risk alma, yenilikçilik, başarı isteği, belirsizlik kaygısı, kontrol odağı ve kendine güven) test edilmiştir. Elde edilen bulgular kapsamında "başarı isteği" faktörünün girişimcilik eğilimi üzerinde en güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Risk Alma, Kontrol Odağı, Belirsizlik Kaygısı, Yaratıcılık, Yenilikçilik, Başarı İsteği.

ABSTRACT

In this study entrepreneurship tendency of foreign students has been searched. The aim of the study is to determine to the entrepreneurial tendency of the students with different cultures and thoughts by evaluating the entrepreneurial tendencies and the effects of the behavioral factors that affect entrepreneurship. For this purpose, the data obtained from 273 foreign students studying at Karabük University by survey method. Hypotheses were tested with the multiple regression analysis.

In study, behavioral factors (risk taking, innovation, desire for success, fear of uncertainty, focus of control and self-confidence) which influence entrepreneurship tendency of foreign students are examined. Within the concept of the findings, we found that most meaningful effects of behavioral factors on entrepreneurship tendency is to “desire for success”.

Keywords: Entrepreneurship, Risk Taking, Focus of Control, Fear of Uncertainty, Creativity Innovation, Desire for Success.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkisi: Karabük Üniversitesi'nde Bir Araştırma
Tezin Yazarı	Bekir Kemal İŞLEK
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Serhan GÜRKAN
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	11/06/2019
Tezin Alanı	İşletme Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜSBE – KARABÜK
Tezin Sayfa Sayısı	76
Anahtar Kelimeler	Girişimcilik, Risk Alma, Kontrol Odağı, Belirsizlik Kaygısı, Yaratıcılık Yenilikçilik, Başarı İsteği.

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of theThesis	The Effect of Personality Characteristics of Foreign Students on Entrepreneurship Trends: A Research at Karabuk University
Author of theThesis	Bekir Kemal İŞLEK
Advisor of theThesis	Associate Professor Serhan GÜRKAN
Status of theThesis	Master Thesis
Date of theThesis	11/06/2019
Field of theThesis	Department of Business Administration
Place of theThesis	KBÜSBE – KARABÜK
Total PageNumber	76
Keywords	Entrepreneurship, Risk Taking, Focus of Control, Fear of uncertainty, Creativity Innovation, Desire for Success.

KISALTMALAR

Vb	: Ve benzeri
Vd	: Ve diğerleri
Doç	: Doçent
Dr	: Doktor
KBÜ	:Karabük Üniversitesi
MYO	:Meslek Yüksekokulu
KBÜSE	: Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
GE	:Girişimcilik Eğitimi
C	:Cinsiyet
Y	:Yaş
E	:Eğitim
RA	:Risk Alma
YENİ	:Yenilikçilik
BK	:Belirsizlik Kaygısı
KO	:Kontrol Odağı
KG	:Kendine Güven
H	:Hipotez
AB	:Avrupa Birliğı
İİBF	:İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
SDÜ	:Süleyman Demirel Üniversitesi
α	:Alfa
Ort	:Ortalama

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Bu çalışmada Karabük Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ve girişimcilik eğilimine etki eden kişisel ve demografik faktörler incelenmiştir.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI

Gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan Ülkeler öncelikli olarak işsizlikle mücadele etmek ve ekonomik kalkınmayı daha üst seviyelere çıkartmak amacıyla girişimciliğe büyük önem verilmektedir. Bu noktada ülke vatandaşlarının yanında yabancı uyruklu kişilerin girişimcilik eğilimlerinin ülkenin ekonomisine hem çeşitlilik hem de nicelik kattığı söylenebilir. Dahası, bir ülkenin küresel ekonomide temsil edilmesi noktasında sadece kendi vatandaşları değil aynı zamanda o ülkede eğitim görmüş yabancı uyruklu kişilerin de rol üstlendiği açıktır. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın temel amacı; yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimine etki eden faktörlerin ortaya konulması olarak belirlenmiştir.

İlgili literatürde öğrencilerin girişimcilik eğilimi ile ilgili çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür. Bu çalışmada daha önce yapılmış çalışmalardan farklı olarak yabancı uyruklu öğrencilere odaklanılmıştır. Yabancı uyruklu bireylerin de ekonominin önemli bir bileşeni olduğu gerçeğiyle incelemeler yapan çalışmaların Türkiye gibi çok sayıda yabancı uyruklu vatandaşın yaşadığı ülkelerde literatüre ve karar alıcılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN MODELİ VE HİPOTEZİ

Girişimcilik eğilimi (GE) üzerinde etkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla hareketle bu çalışmada cinsiyet (C), yaş (Y) ve eğitim (E) değişkenlerinin kontrol değişkeni olarak; risk alma davranışı (RA), yenilikçilik (YENİ), belirsizlik kaygısı (BK), başarı isteği (Bİ), kontrol odağı (KO) ve kendine güven (KG) değişkenlerinin ise bağımsız değişken olarak yer aldığı araştırma modeli kurulmuştur. Araştırma modeli aşağıdaki gibi gösterilebilir.

Araştırma Modeli

$$GE = \beta_{0i} + \beta_1 C_i + \beta_2 Y_i + \beta_3 E_i + \beta_4 RA_i + \beta_5 YENİ_i + \beta_6 BK_i + \beta_7 Bİ_i + \beta_8 KO_i + \beta_9 KG_i + \varepsilon_i$$

Araştırma modeli doğrultusunda teorik beklentiler göz önünde bulundurularak belirlenen araştırma soruları ve hipotezler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırma Soruları ve Hipotezler

Sorular	Hipotezler
Risk alma ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	H1: Risk alma eğilimi arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
Yenilikçilik ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	H2: Yenilikçilik arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
Başarı isteği ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	H3: Başarı isteği arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
Belirsizlik kaygısı ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	H4: Belirsizlik kaygısı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
Kontrol odağı ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	H5: Kontrol odağı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
Kendine güven ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	H6: Kendine güven arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Çalışmanın evreni Karabük Üniversitesinde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Üniversitede, Uluslararası Öğrenci Koordinatörlüğü ve Türkçe Öğrenme Merkezi Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre 2017 yılı sonu itibariyle 2183 yabancı uyruklu öğrencinin okuduğu kayıtlardan anlaşılmıştır. Dolayısıyla çalışmanın evreni 2183 öğrenciden oluşmaktadır.

Üniversitenin Uluslararası Öğrenci Koordinatörlüğü ve Türkçe Öğrenme Merkezi Müdürlüğü'nde ders almakta olan 415 öğrenciye ulaşılmıştır. 142 öğrencinin anketi eksik veya tutarsız olduğu için iptal edilmiştir. Sonuç olarak araştırmanın örneklemini 273 öğrenciden oluşmakta ve analiz bu veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada veri toplamak amacıyla nicel araştırma yöntemi kapsamında, KBÜ Türkçe Öğrenme Merkezi Müdürlüğü'nde bulunan yabancı uyruklu öğrencilerle yüz yüze görüşme sağlanarak anket yapılmıştır. Elde edilen veriler çoklu doğrusal regresyon yöntemi ile analiz edilmiştir.

Veri toplama amacıyla hazırlanan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm ankete katılım gösteren kişilerin demografik özellikleri ile alakalı sorulardan oluşurken ikinci bölüm ise risk alma, yenilikçilik, başarı isteği, belirsizlik kaygısı, kontrol odağı, kendine güven ve girişimcilik eğilimleri derecesini tespit etmek amacıyla kullanılan ifadelerden oluşmaktadır.

Girişimcilik eğilimi ve modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ölçülmesine yönelik ölçek, Damar (2015) çalışmasından alınmıştır. Anket formunda Risk Alma (6), Yenilikçilik (6), Başarı İsteği (6), Belirsizlik Kaygısı (5), Kontrol Odağı (6), Kendine Güven (7) ve Girişimcilik Eğilimi (10) destek ifadelerinden oluşan “Girişimcilik Ölçeği” 6’lı likert ölçeğine ait kodlamayla 3 lisana (Türkçe, İngilizce, Arapça) çevirisi yapılmış ve 46 sorudan oluşmaktadır. 6’lı likert ölçeğinin kodlamasıysa 1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kısmen Katılmıyorum, 4: Kısmen Katılıyorum, 5: Katılıyorum ve 6: Tamamen Katılıyorum şeklindedir. Böylelikle ankete katılan yabancı uyruklu öğrencilerden görüşlerini en olumludan (6: Tamamen Katılıyorum) en olumsuz (1: Kesinlikle Katılmıyorum) doğru sıralamaları istenmiştir.

Çalışmada öncelikli olarak ölçeklere ilişkin geçerlilik ve güvenirlik analizi uygulanmış olup arkasından belirtilen hipotezlere ilişkin testler gerçekleştirilmiştir. Ölçeklere ilişkin olarak yapısal geçerliliğinin incelenmesi için değişkenlere faktör analizi uygulanmıştır. Sonrasında güvenirliğinin tespiti amacıyla ölçeklerin Cronbach alfa değerleri belirlenmiştir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmanın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Araştırma, Karabük Üniversitesi’nde okuyan yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Böylelikle araştırma sonucunda elde edilen bulgular, yalnızca belirtilen örnekleme ait olacaktır. Farklı kurum ya da farklı öğrencilerle gerçekleştirilecek olan araştırmalar ile farklı bulgu ve sonuçlara ulaşabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

1.1. GİRİŞİMCİLİĞİN TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Girişimcilik; toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çevremizde olmayan veya var olup geliştirilmesi düşünülen bir iş fikri fırsatının fark edilip bu fırsatların projeye dönüştürülerek hayatımızla bütünleştirilmesi ve yaşamımızı kolaylaştırması şeklinde ifade edilmektedir (Bozkurt,2000,12).

Yılmaz ve diğerleri girişimciliği; bireylerin veya toplumların yaşam değerlerine değer katan ekonomik fırsatların cevaplandırıldığı ya da bireyler tarafından fırsatların oluşturulduğu yenilikler ile ekonomik değerlerde değişimlere sebep olan süreç kavramı şeklinde açıklamıştır (Yılmaz ve Sünbül 2009:196).

Diğer bir ifadeye göre girişimcilik, firmaların devamlı olarak kendilerini yenileyerek ve hizmet verdikleri pazar ortamlarında veya faaliyet gösterdikleri çevrelerde riski üstlenip bu riski değerlendirme yeteneğidir. Girişimcilik; değer oluşturmak amacıyla gereksinim duyulan her türlü faaliyetlerin yerine getirilmesini içerir (Tajeddini, 2010: 222).

Coulter'in tanımına göre girişimcilik; gerekli çabayı göstererek ve ihtiyaç duyulan zamanı ayırarak; finansal, psikolojik ve sosyal riskleri bir araya toplayıp ödül olarak da parasal güç ve kişisel tatmin elde ederek bir şeyi yaratma veya yenileme sürecidir (Naktiyok, 2004: 3).

Muzyka girişimcilik hakkında; “birey ve toplumların ihtiyaçları için değer yaratan, ekonomik fırsatlara cevap veren, ya da ekonomik fırsatları yaratan kişiler tarafından ortaya konulan, gerçekleşen yeniliklerde ekonomik değerde değişiklik yaratan süreç” ifadesini kullanmıştır (Naktiyok, 2004: 3).

Lounsbury ise girişimciliği; “girişimcilik; fırsatları ele geçirmek için farklı üretim süreçlerini inceleyebilme ve onların optimizasyonunu sağlama becerisidir” şeklinde tanımlamıştır (Naktiyok, 2004: 3).

Bygrave ve Hofers girişimciliği “fırsatları görerek, işletmeyi fırsatlar doğrultusunda şekillendiren (yönlendiren) kişi” şeklinde ifade etmiştir (Mueller ve Thomas, 2001: 4).

Vesper ise girişimciliği; “yeni ve bağımsız işletmeler kurmak” şeklinde tanımlamıştır (Mueller ve Thomas, 2001: 4).

Girişimcilik birçok kişi tarafından tanımlanmaya çalışılsa da kesin bir yargı ile son tanımları yapılmamıştır. Fakat Girişimcilik kavramının literatür taramalarındaki tanımlarından da anlaşılacağı gibi birçok yazar ve bilim adamlarının ortak paydada birleştiği girişimcilik; “cesaretin ışında, risklerin yoğunluğu altında ve fırsatların kıymetlendirildiği bir süreç kavramı” olarak ele alıp incelemiştir (Dündar ve Ağca 2007: 124).

Girişimcilik farklı kalıplarda tanımlansa da genel olarak; “risk alarak yenilik yapabilme, ticari anlamda ise fırsatları değerlendirilebilme” ifadeleriyle bütünlük kazanmıştır (Avşar, 2007).

“Girişim” teriminin tarihsel süreçlerde kullanımı ise; ilk defa ortaçağ döneminde “entreprenere” kökünden üretilerek bir işe öncülük etmek, üstlenmek, vazifelenmek ve çalışmak anlamlarına gelecek şekliyle kullanılmıştır (Lordkipanidze vd., 2005:788). Daha sonraları 18. yüzyılda Fransa’da yaşayan İrlanda kökenli ve ekonomist olan Richard Cantillon girişimciliği “daha netleşmemiş bir bedelle riskleri de üstlenerek pazarlanmak noktasında üretimin girdilerinin yanında hizmetleri de satın alan ve üreten birey” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımla Cantillon, girişimcilik kavramına ilk defa “risk ve fırsat” ifadelerini de katarak, girişimcinin riski üstlenebilme ve fırsatların farkında olabilme özelliğine dikkat çekmiştir (Hisrich ve Peters, 1995; 6).

1.2. TEMEL GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ

Isachsen göre girişimcilik türlerini; yönetici (profesyonel), taktikçi, stratejist, orijinal idealist ve girişimci girişimcilik olarak sıralamıştır (Top, 2006: 18-20; Levander ve Raccuia, 2001: 8).

1.2.1. Yönetici (Profesyonel) Girişimci

Hali hazırda çalışan bir işletmeyi yöneten girişimci tipi olarak tanımlanmıştır. Bu tip kişiler var olan işletmelerde girişimcilik yaparlar. Bu tip girişimcilerin genel özelliği mevcut bir girişimciliği günün şartlarına uygun olarak devamlı yenileyip devam ettiren kişilerdir. Aile işletmelerinde işletmenin yönetimini devralan ikinci-üçüncü nesil girişimcilik bu tip girişimciliğe örnek gösterilebilir (Cin ve Günay, 2013: 11).

1.2.2. Taktikçi Girişimci

Günümüz teknoloji koşulları içinde olağanüstü bir performans gösterebilen bir girişimci türüdür. Taktikçi girişimciler; mevcut teknolojilerle bir işi revize eden, yönetimin değişmesini sağlayan, işletmenin tamamında ya da kısmi noktalarında yenilik yapan veya gelişme sağlayan projeler üreten ve uygulayabilen tiplerdir. Böylelikle kaliteyi öne çıkararak rakiplerine karşı fark atan kişilik türüdür (Isır, 2006: 64).

1.2.3. Stratejist Girişimci

İşin hakkını vererek fırsatları arayan, anlayan, algılayan, tanımlayan, yakalayan ve gerçekleştiren girişimci türüdür. “Stratejist lider girişimci” sitali şeklinde de adlandırılır. Stratejist lider girişimci sitalinin genel özellikleri ise şu şekildedir. Fırsatçıdır. Öz çıkarları ve maddi menfaatleri stratejist girişimciyi büyük ölçüde motive eder. Piyasadaki gizli bilgiye ulaşır ve bu bilgiyi çok iyi kullanır. Bu tip girişimciler işletmenin zayıf yönlerini en aza indirebilecek özelliktedir. Ayrıca bu tip girişimcilerin riski dağıtması, olası yönetim zafiyetlerini gidermesi ve ilk işe başlayan çalışanlara psikolojik destek vermesi yönleriyle de dikkat çekmektedir. Bu kişilerin deneyim düzeyi yüksek ve genellikle eğitilmiş kişiler olmakla beraber buldukları konumlara kendi çalışmasıyla gelen tiplerdir. Bu kişiler yüksek ortaklık kültürü ve çalıştıkları kişilerle birlikte iş yapma düzeyleri yüksek olan tiplerdir. Stratejist lider girişimci; oluşan fırsatları, zaman, para, bilgi ve iş gücüyle yoğurarak; tedarikçilerine, müşterilerine, çalışanlarına ve dahi rakiplerine zenginlik değeri olarak sunan ve bu zenginliği tüm paydaşlarıyla paylaşan girişimci tipleridir (Çevik, 2006: 70-71).

1.2.4. Orijinal İdealist Girişimci

Hayal ve tutkularını gerçekleştirmek üzere harekete geçen, işletmesini sıfırdan kuran girişimci türüdür. Başkalarınınca düşünülmemiş kendine has bir iş fikrini hayata geçiren kişilere orijinal girişimci sitali de denilmektedir. Bu tip kişiler güçlü bir öngörüye ve geleceğe odaklı olma gibi özelliklere sahiptir. Ayrıca ileriye odaklı ve kendine has bir vizyona sahiplerdir. Bu yönüyle girişimciliğe yeni bir boyut kazandırmışlardır (Çevik, 2006: 69).

1.2.5. Girişimci Girişimcilik

Sahibi olduğu işletmeyi satmış, deneyimli bir işletmecinin kuluçkasında yeni canlanan girişimcileri fırsat olarak algılayan ve bunları takip eden girişimcilik tipidir.

Bu girişimcilik tipinin; iyi bir fikri ve projesi olan güçlü yeniliklerle iş fikrini hayata geçirmek isteyip de ekonomik gücü olmayan girişimciler için, sağlam ve cesur bir arkadaşı, iyi bir finansör, rasyonel bir ortak ve iyi bir organizatör olma özellikleriyle dikkat çekmektedir (Isır, 2006: 64).

1.3.GİRİŞİMCİ KİŞİNİN TANIMLANMASI VE GİRİŞİMCİ KİŞİDE OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

Girişimci, geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınabilmesi için o ülkenin omurgalarından bir tanesidir. Girişimci bulunduğu çevrenin gerek ekonomik gerekse toplumsal ilişkiler açısından canlanmasında etkili ve çevresiyle sürekli bir etkileşim ve iletişim halinde olan, yeniliklere açık ve belirsizlikler karşısında risk alarak çözüm üretebilen, belirsizlikleri fırsatlara çevirebilen, fırsatlardan ise ekonomik değerler kazanabilen, kazandığı değerleri yönetebilen ayrıca atak yaklaşım sergileyebilme gibi fonksiyonları bünyesinde barındıran kişidir. Girişimci; asıl amacı kar sağlayarak iş fikirlerini önce kendisine sonra çevresine kazandıran yetenekli, cesur ve alanında bilgili olan bireylerdir. Girişimci ekonominin sürekli olumlu olduğu ortamlarda daha etkin görülür (Yılmaz ve Sümbül, 2009: 197).

Girişimciler tercihlerini oluştururken kendini dış çevrenin fikir ve düşüncelerinden soyutlayıp, içsel fikir ve düşüncelerine odaklanırlar. Bu durum içsel kontrollük olarak da açıklanabilir. İçsel kontrollük özelliği ise, bireyin özelliği olan girişimci yönünün var olduğunu ortaya çıkarmasıdır (Mamlin vd. 2001). İçsel kontrol özelliğine sahip kişilerin eylemlerinin sonucunda, bireysel üstünlük ile eksik yönlerinin tespit edildiğine inanılmaktadır. Bundan dolayı içsel kontrol; çalışma isteği, yetenek durumu, süreklilik, kararlılık ve sonuçların planlanması gibi ifadelerle bütünleşmiştir (Naktiyok, 2004, 25).

Müftüoğlu'nun tanımlamasına göre girişimci ve girişimcide olması gereken özellikler; çevreyi sürekli izleyip ihtiyaçları yakalayan, yeni ihtiyaçlar geliştiren, ihtiyaçlardaki değişimleri zamanında gözlemleyen, gerekli fonları oluşturup riski üstlenerek üretim tesislerini aktifleştiren, rekabet ortamından mutluluk duyan, atik ve yaratıcı düşüncelere sahip cesaretli, yetenekli ve bilgili olan kişilerdir. Girişimci ruha sahip kişiler genelde iş kurma veya var olan işletmeyi büyütüp açıklarını kapatarak asıl amacı kar arzusunda olan kişilerdir. Bu tipler çalışmayı çok severler. Otoriteye önem verip kendilerini öncü görür, başka öncülöklere tahammül edemezler. Yüksek üretim

sağlayıp rekabet ortamlarında bile ürünlerini daha karlı biçimde pazarlayabilirler (Müftüoğlu, 2011).

Diğer bir anlatımla girişimci; mal ve hizmet üretebilmek için gereksinim olan yeniliğe start veren ve üretim faktörlerini bir noktada bileştiren, maddi kaynaklar ve pazarlar bulan (Güven, 2009: 265), diğer taraftan ise farklılaşmayı, ve bu farklılaşma sırasında yenilikçi kurallar oluşturan bireylerdir (Kurt vd., 2006: 100).

Peter F. Drucker ise girişimciyi; farklılaşmak için devamlı araştırmalar yapan, araştırmaları cevaplandırılan ve fırsat olarak düşünüp değerlendiren birisi olarak tanımlar (Havinal, 2009).

Mark Casson'a göre girişimci, kıt kaynakları iyi değerlendirip yönlendirirken aldığı kararlarda uzmanlık sergileyen kişidir (Havinal, 2009).

Bu tanımlar doğrultusunda girişimciler ya da girişimci bireyler, çevredeki mal ve hizmetleri toplumun ihtiyaçlarına göre üretim döngüsüne katan ve bunu fırsat olarak algılayan, bu fırsatları ekonominin çarkları içinde ekonomik güce çeviren ve bu değerleri oluştururken heyecanlanan, risk almasını bilen, yaratıcı düşüncelere ve yeniliklere açık ruha sahip olabilen kimselerdir (Müftüoğlu 2004: 19).

Tablo 2. Orta Çağ Toplumundan Bilgi Toplumuna Doğru Girişimcinin Tanımlanma Evreleri

Tarihi Dönem	Bilim Adamı	Girişimci Hakkındaki Görüşleri
İlk Çağ	-	Yaşamını sürdürebilmek için kaynak arayışında olan kişilerdir.
Orta Çağ	-	Geniş ölçekli üretim projelerinin yöneticisidirler. Risk olabilecek bir unsur yoktur.
17. yüz yıl	-	Girişimci kar veya zarar riskini üstlenilerek sabit fiyatla devletle yapılan sözleşmedir.
1725	Richard Cantillon	Girişimci sermayecinin gücünden ayrı risk alan kişidir.
1876	Francis Walker	Nakit akışı sağlayıcı ile proje sahibi olan girişimcinin gelirleri ayrılmıştır.
1934	Joseph Schumpeter	Girişimci ihtiyaçlar doğrultusunda yenilik yapan ve teknolojiyi güncelleştiren kişilerdir.
1961	David McClelland	Girişimci sürekli çalışır durumda olan ve aşırı olmayan riskleri alan kişidir.
1964	Peter Drucker	Fırsatları maksimuma çıkartan kişidir.
1975	Albert Shapero	Girişimci, işletmenin ekonomik ve sosyal ilerleyişinde inisiyatif olarak olası başarısızlık riskini kabullenen kişidir.
1980	Karl Vesper	Girişimci psikolog, ekonomist, iş adamları ve siyasiler tarafından farklı anlaşılmaya ya da algılanmaya başlamıştır.
1983	Gifford Pinchot	İç girişimci, aktif olan bir örgüt içerisindeki vazifeli girişimcidir.
1985	Robert Hisrich	Girişimci zaman harcayıp çaba göstererek farklı değerler yaratabilen sonrasında ise maddi veya manevi karşılık bulan kişidir.
1995	Peter Drucker	Girişimci mevcut kaynaklarını düşük seviyeli verimlilik alanlarından, yüksek seviyeli verimlilik ortamına aktaran ve burada varlığını sürdürmeyi başarabilen kişilerdir.
1999	Jeffrey Timmons	Girişimci çağdaş liderlikle dengelenip davranış ve düşünüş anlayışına sahip, dürüstlüğü ve samimiyetin ışığında doğruların inşasını yapan bireydir.
2001	Philip A. Wickham	Girişimci, belirlenmiş bir projeyi kendi özündeki girişimcilik anlayışı ile pekiştirip geliştiren kişidir.
2002	G. Brenkert	Girişimci, gelişmiş veya gelişmekte olan ekonomilerin omurgasından biridir.
2003	L.W. Busenitze	Girişimci ekonominin canlanmasında başrolde bulunan kişidir.

Kaynak: (Hisrich 1998: 6; Çelik 2006: 468; Özkara vd. 2006: 222; Timmons 1999: 33)

Başarılı girişimcilerin ortak özellikleri ise gerek çalışma alanlarının gerekse yaptıkları işler bakımından çok daha farklı özelliklere sahip olmasıdır. Başarılı bir girişimcide; risk alıp fırsatları değerlendirme, sorumluluktan kaçmama, güçlü ve canlı bir kişilik, değişim ve dönüşümün yanında yeniliğe açık bir yapıya sahip olma, başarıya odaklanıp hedeflerine ulaşma gibi özelliklere sahiptirler (Müftüoğlu 2004).

Bir başka özellik olarak girişimci ruhu olan bir kimsede katma değer oluşturan faaliyetler ile zenginlik yaratma misyonunu üstlenip fırsatları da sermayeye dönüştürme yeteneğinin olması beklenebilir. Girişimcilik ruhunun gelişmesi genetik olarak oluşabileceği gibi eğitim, ailevi, çevresel ve gelir durumu gibi unsurların etkisi altında da kalabilir. Ayrıca girişimcilik ruhu kişisel özelliklerin yanında motive edici etkenlerle de açıklanabilir. Bütün bunların yanında girişimcilik herhangi bir sanat veya kolay bir meslek değildir. Girişimcilik eğiliminde olan insanların sayısının az olma sebepleri; maddi imkânsızlıklar, ekonomiye olan güvensizlik, eğitim seviyesi ile girişim kültürünün yetersizliği gibi etkenlerden ötürü girişimci ruhuna sahip kişi sayısı azdır. Ayrıca girişimci kişiliğin yaratıcı kişilikten izler taşıdığı bilinmektedir. Fakat ikisi aynı kavramlar olmasıyla beraber ikisi arasındaki fark ise yaratıcı kişiliğin kar elde etmek amacıyla olmamasıdır. Yaratıcı kişilik esnek davranabilme fırsatı sunarken girişimci kişiliğin bu tür bir avantajı yoktur. Yaratıcı kişiliğin öncüsü olduğu bu sürecin başarıya ulaşması için girişimci ruha sahip kişilerin destekleyeceği itici güçle mümkün olacaktır (Avşar, M. 2007). Girişimcide olması gereken genel özellikleri maddeler halinde sıralayacak olursak (Müftüoğlu 2004):

- Kendine güvenmeli ve başkalarınınca güvenilen kişi olmalıdır.
- Zamanı geldiğinde geri çekilebilmeli ve yeniden başlayabilmelidir.
- Sonuçları önceden görebilmeli ve riskleri alabilmelidir.
- Yaratıcı yeteneğe sahip ve cesaretli olmalıdır.
- Toplumsal ve bireysel olmalıdır.
- Güçlü fikirlere sahip iyimser olmalıdır.
- Çevresini motive edebilmeli ve çevresini peşinden sürükleyebilmelidir.
- Fırsatları değerlendirebilmeli yeniliklere açık olmalıdır.
- İşinde hassasiyet gösterip işini sevmelidir.

1.4.SERMAYEDAR, PATRON, İŞVEREN VE YÖNETİCİ KAVRAMLARININ GİRİŞİMCİ KİŞİ KAVRAMINDAN AYRIŞTIRILMASI

Girişimci kişi kavramını daha iyi anlamlandırabilmek için sermayedar, patron/işveren yönetici kavramları arasındaki ayrıştırma aşağıda değerlendirilmiştir.

1.4.1. Yönetici ile Girişimci Kişi Ayrımı

Yöneticinin asıl amacı; riski başkasına ait bir sistemin; üretim faktörleri, pazarlama teknikleri gibi fonksiyonların etkili ve verimli bir şekilde çalışmasını yöneten ve bu fonksiyonların amacına uygun olarak çalışmasını sağlayan kişidir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004). Girişimci kişi ise sistemin ana omurgasını kuran ve kurduğu sistemin kar ve zararını üstlenen kişidir. Ayrıca girişimcinin sorumlulukları liderlik yönü yöneticiye daha yakındır. Yöneticinin liderlik özelliği kendisine verilen yetkiler çerçevesinde sınırlıdır. Yönetici ile girişimci arasında kişisel özellik olarak da farklılık vardır. Bu fark; yönetici içinde bulunduğu anı ve geçmişe dönük zamanı düşünürken girişimci geleceğe yönelik bir düşünce yapısına sahiptir. Yine girişimci ile yönetici arasında problem çözme bakımından da farklılık bulunur. Yönetici problemi çözerken sisteme zarar vermeden problemi aşmak ister, girişimci ise problemdeki fırsatı görüp değerlendiren kişidir (Gerber, 1997: 25-26).

1.4.2. Sermayedar ile Girişimci Kişi Ayrımı

İşletmelerin canlanmasındaki birinci faktör muhakkak ki sermayedardır. Sermayedar kavramının temel taşı ise işletmenin kurulmasında gerekli olan üretim araçlarına ya da finansal kaynağa sahip olma durumu söz konusudur. Girişimci penceresinden baktığımızda ise her sermayedar, bir girişimin parçası olabilir ve bu durumda girişimci olarak değerlendirilebilir. Fakat her girişimci sermayedar olamayabilir. Girişimci kişilerin fikirlerini veya iş planlarını uygulamaya geçirmede çeşitli sermaye araçlarının etkisi görülmektedir. Bu sermaye araçları ise çoğunlukla devlet desteğinden farklı olarak finans sahipleri tarafından karşılanmaktadır. Sermaye sahibi kişilerin; ellerinde bulunan finansal kaynaklarla girişimci kişiyi harekete geçirmesi, kaynakların ekonomik olarak yenilik içinde süreçlere aktarılmasını sağlayacaktır. Buradan da anlaşılacağı üzere girişimciyle sermayedarın farklı kişiler olduğu bu kişilerin bir araya getirilip ekonomik değer yaratması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir çok ülkede devlet veya özel sektör kanalıyla aracı kuruluşlar oluşturulmuştur (Çonkar, K. ve Berfu, 2004).

1.4.3. İşveren / Patron ile Girişimci Kişi Ayrımı

İşveren, bir işletmede çalışanları istihdam eden kişidir. İşveren kişiler yönetim fonksiyonlarını da etkili kullanabilme özelliğine sahiptir. Patron ise sermaye sahibi

olduğu gibi çok zaman işveren kavramını da iirir. Girişimci kişi kavramının, işveren ya da patron kavramlarından farkı; yenilikçi, risk karşısında kimsenin görmediği fırsatların farkına varan ve bu farklılıklardan kazanç elde edebilen kişidir. Her girişimci kişi patron ya da işveren olabilirken her patron veya işveren girişimci olamamaktadır (Arıkan, 2004).

1.4.4. Melek Yatırımcı ile Girişimci Kişi Ayrımı

“Melek” kavramı, Broadway gösterilerinde sahne gösterisi yapan tiyatrocular ile tanışma ortamı yakalamak ve bu gösterilerin sürekliliğini sağlamak için yatırım yapan borsacıları anlatmak amacıyla kullanılan bir terimdir (Benjamin, ve Margulis, 2000).

Ülkemizde 2000’li yıllarda tartışılmaya başlanan “melek yatırımcılık”; ticari ağını ise 2006’da LabX’in kurulmasıyla gerçekleşmeye başladı. Daha sonra Metutechban ile ortaya çıkan “melek yatırımcılık”; girişimcilik araştırmalarında zamanla nemslenmekte olan bir konu haline geldi. Melek yatırımcı kavramının özü; girişimcilerin fikirlerine zaman zaman ticari çıkarlar zaman zaman ise içerisinde bulunduğu sosyal hayattaki rol ve statüsünü arttırmak maksadıyla destek olan, genellikle iş dünyasında önemli bir konumda olan girişimci ruhlu kişiler yaratmaktır. Melek yatırımcıların en önemli özelliği; gelecek vaat eden projelere inandıklarında şahsi bilgi, iş bağlantısı, tecrübe ve sermayeyi de katarak destek olmalarıdır. İş melekleri ele aldıkları projelere tecrübe, bilgi ve vizyonlarının yanı sıra kişisel değer ve markalarını da kattıklarında temel amaçları sosyal sorumluluk duygusunun ötesinde elde edecekleri yüksek karlardır (Bayar, 2012).

Girişimci ile melek yatırımcı çoğu zaman yan yana anılsa da literatürde farklı bakış açılarından tanımlanmaktadır. Osnabrugge ve Robinson melek yatırımcıyı tecrübeleriyle birlikte servetlerini yeni kurulan ya da kurulmakta olan işletmelere yatırmak isteyen kişiler olarak tanımlarken (Osnabrugge, ve Robinson, 2000), Hindle ve Lee ise kurumsallaşmamış öz kaynak yatırımcısı şeklinde tanımlamıştır (Hindle ve Leo, 2002).

Hazine Müsteşarlığı 2013 yılında Resmi Gazete’de yayınlanan “Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmelik” de melek yatırımcıyı “tecrübe ve birikimlerinin yanında kişisel varlıklarını da büyüme ya da başlangıç aşamasındaki işletmelere aktaran gerçek kişi” şeklinde tanımlamaktadır. (<http://www.resmigazete.gov.tr>, 2018). Girişimci

ile melek yatırımcı arasında kazan-kazan politikasıyla ilişki bulunmakla birlikte her girişimci ilerde bir melek yatırımcı olabilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİKTE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER VE GİRİŞİMCİ ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ

2.1.GİRİŞİMCİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ

Girişimcilik Schumpeterian'a göre batıda yeniliklerin icadı, endüstrileşmenin gelişmesi ticaretin canlanması ve iş alanlarının artmasında veya gelişmesinde çok kıymetli bir araç konumundadır. Girişimcilik batıda endüstrileşmeyi hızlandırıp güçlendirirken kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlayarak refah seviyesini artırmış, böylece işsizliği ve huzursuzluğu gidermiştir (Russel ,1998: 1). Girişimcilikte bireyden bireye farklılık gösteren etken ise kişilik özellikleridir. Kişilik özellikleri; kişinin yaşam rolünü, düşüncesini ve davranışlarını şekillendirmektedir. Davranışsal özellikler olarak; risk alma, kontrol odaklılık, belirsizlik kaygısı, yaratıcılık ve yenilikçilik, bağımsızlık ihtiyacı ve insanlarla ilişki gibi özellikler görülmektedir. Norman'ın 1963 yılındaki çalışmaları ve başka araştırmaları da göz önünde bulundurarak bireyin kişilik özelliklerinde “beş büyük kişilik ölçeğini” geliştirmiştir. Bu ölçeğe göre kişilik özellikleri; uyumluluk, açıklık, sorumluluk, duygusal istikrarsızlık ve dışa dönüklük olarak sıralar. Girişimci kişinin işe başlaması için; yaratıcı olması, bağımsız düşünüp hareket edebilmesi, finansal başarı sergilemesi, roller ve tanıma gibi etkenler öne çıkan unsurlardır (Carter vd., 2003: 18). Bu unsurlar incelendiğinde bireyin kişisel özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında sıkı bir ilişki gözlenmektedir (Costa ve McCrae, 1992: 658).

Üniversiteler, temel hedeflerinin yanı sıra ekonomik değişiklikleri inceleyip çalışmalarını bu değişimler ışığında yenilemelidirler. Bu yenilenme çalışmaları üniversite kavramını, örgüt şeklini ve eğitim anlayışını da içine alacak şekilde ihtiyaç duyulan bütün alanları kapsamalıdır. Böylelikle kalıplaşmış anlayışlar yıkılıp, yetenekli ve zeki bireyler daha kapsamlı kullanılabilir ve girişimcilik anlayışı etkin bir çerçevede anlatılarak öğrencilerin girişimcilik kültürünü daha iyi kavramaları ve benimsemeleri sağlanacaktır (Odabaşı, 2005).

Girişimcilik, Üniversitelerde araştırılıp tartışılması üniversitelere yeni bir kimlik ve sorumluluk katacaktır. Böylelikle üniversiteler geleneksel yapısından kurtulup

girişimci üniversite yapısına bürünecektir. Girişimci Üniversite kimliği önce Amerika Birleşik Devletleri'nde sonraları Avrupa ülkeleri Üniversitelerince örnek alınıp uygulanmaya çalışılmıştır. 90'lı yıllar bu üniversitelerin girişimci üniversite kimliği ile özdeşleşmiştir. Günümüzde Avrupa Birliği ülkelerinde, üniversite buluşlarının; lisans, araştırma ve patent gelirleriyle korunması üniversitelerin yarattığı şirketler veya ortaklıklar yöntemiyle yeni kaynakların oluşturulması, bölgesel kalkınmayı zenginleştirmesi, ayrıca yaşam boyu eğitim gibi değerlerin anlaşılıp değerlendirilmesi üzerine tartışmalar devam etmektedir. Bu bakımdan girişimci üniversite kavramının içinde; üniversitelerin öğrencisi ve çalışanları, kurumsal yapısı ile üniversitelerin çevreyle kaynaşıp etkileşmesi şeklinde girişimci yapılanmalar oluşturulmaktadır (Odabaşı, 2005: 95).

2.2.GİRİŞİMCİNİN DAVRANIŞSAL ÖZELLİKLERİ

Davranışsal özellikler olarak; risk alma davranışı, yenilikçilik, başarı isteği belirsizlik kaygısı kendine güven gibi kişilik özellikleri olarak sıralanabilir.

2.2.1. Risk Alma Davranışı

Araştırmacılar risk almayı farklı kategorilerde incelemişlerdir. Mc Clelland 1960'lı yıllarda motivasyonu girişimci'deki risk alma eğilimlerinin temel nedeni olarak açıklar. 1980'ler de ise Ray; saygınlık kazanmayla risk alma arasında ilişki kurmuştur. Mc Carthy ise 2000'li yıllarda girişimcilerin, orta seviyede risk üstlenme durumunda olan bireyler olarak kabul etmiştir (Mc Carthy, 2000: 2).

Üniversite öğrencilerinin, girişimcilik eğilimlerini belirlerken dikkat edilmesi gereken hususlardan birincisi risk alma davranışıdır. Risk alma; ekonomik psikolojik ve sosyal anlamda girişimciliğin bir parçasıdır. Öğrencilerin risk alma davranışlarını ölçebilmek için hangi risk türünü inceleyeceğimizi özellikle belirtmemiz gerekmektedir (Arıkan, 2001). Bu duruma politik, kariyer ve yatırım riski gibi durumlar örnek olarak verilebilir (Erdem, 2001).

Aynı zamanda girişimcilerin risk alma algısındaki farklılık durumu, başlayacağı yatırımın zorluk düzeyine, yatırım gerçekleştikten sonra elde edeceği kar miktarına, olası kayıpların tahmini ölçüsüne de bağlıdır (Forlani ve Mullins, 2000). Ayrıca risk alma davranışı birçok değişkenlikle iç içedir. Örnek verecek olursak girişimci kişinin

riski üstlenme eğilimi, deneyim veya tecrübesi, cinsiyeti, ailevi yapısı geçmişi gibi demografik özellikleriyle de yakından ilgilidir (Erdem, 2001).

Özetlemek gerekirse; risk, girişimciyi girişimci yapan unsurdur. Eğer risk olmasaydı, herkes girişkenlik gösterip kar elde etmek isteyecek ve belirsizlikler durumu oluşmayacaktı. Risk sayesinde kişinin girişimcilik sıfatı pekişmekte rakiplerine karşı ise farklılık yaratmaktadır. Dolayısıyla farklılık yaratmak isteyen öğrencilerin risk alma eğilimi arttıkça girişimcilik eğilimi de artacaktır.

2.2.2. Yenilikçilik

Schumpeter 1934 yılında ilk defa yenilikçilik kavramını girişimcilik araştırmalarına konu etmiştir (Mueller ve Thomas, 2001). Drucker ise (1985) yeniliği, refah seviyesini yükselten veya güçlendiren bir olgu olarak değerlendirmiştir (Naktiyok, 2004: 170). Yaratıcılık ve yenilikçilik girişimciliğin ayrılmaz bir özelliğidir. Çünkü yeniliğin alt yapısını, yaratıcılık kavramı oluşturur. Yaratıcılık yeni yeni fikirler geliştirip problem ve fırsatlara farklı pencerelerden bakmamızı sağlayabilir. Yenilik ise insanların yaşam kalitesini yükseltecek yönde problemlere veya fırsatlara yaratıcı yönüyle çözüm yollarını bulma ve uygulama çabasıdır. Yaratıcılığın yeniliği izlemesiyle güç unsuru (bu girişimcilik için önemli bir kavram) ortaya çıkar. Böylelikle girişimciler ekonomide önemli bir faktör olarak güç kazanırlar. Örneğin; gezegenimizde yaratılan veya fark edilen birçok ürün, girişimcilerin büyük çabalarının sonucudur. Bu durumun en önemli nedeni olarak; girişimci kişiliklerin girişim faaliyetleri boyunca edindiği tecrübe veya deneyimlerdir. Bu durum girişimciyi problemlere veya sorunlara karşı çözüm geliştirmeye teşvik edip bu sayede yaratıcı yenilikler yapmaya sevk eder. Böylelikle yaratıcılık ve yenilik özelliğinin girişimciliğin bir anlık faaliyeti olmadığı tam tersi girişimciliğin her evresinde var olduğu görülmektedir (Mc Danial, 2000: 281). Bu bağlamda girişimciliğin bütün evrelerinde olan yenilikçilik arttıkça girişimcilik eğilimi artacaktır.

2.2.3. Belirsizlik Kaygısı

Belirsizlik durumu; kişi ya da kişiler tarafından, yeterli miktarda verilerin olmaması sebebiyle tam olarak anlaşılabilen durumdur. Girişimci bu tür belirsizlik durumlarında stratejisini uygulayıp, pazardaki payını artırma hedefindedir. Hedefine ulaşmak için belirsizlik kaygısına tolerans gösterebildiğinde fırsatları daha farklı değerlendirir. Bu durumda ise girişimcinin yaratıcı ve yenilikçi bakış açısını güçlendirip

kişinin girişimcilik ruhuna olumlu katkı sağlar. Ayrıca kişi belirsiz bir ortamda aldığı kararlara başka bilgilere ihtiyaç duymadan güveniyorsa bu kişinin yüksek toleranslı olduğunu gösterir (Erdem, 2001: 44).

Bu bilgiler ışığında belirsizlik sisli bir havaya benzetilebilir. Girişimciler bu belirsizlik durumlarının nasıl olacağını kestiremeyebilir. Fakat girişimciler bu belirsizlik kaygısına tolerans gösterip doğru bir şekilde yolda ilerleyebilirse geride kalanlara karşı yüksek oranda avantaj sağlamış olurlar. Dolayısıyla girişimcinin avantaj elde etmesi için, belirsizlik kaygısına karşı toleransı arttıkça girişimcilik eğilimi artacaktır.

2.2.4. Başarı İhtiyacı

Büyümeye odaklanan girişimciler başarıya büyük özen ve önem gösterirler. Bu kişiler başarı için zorlu görevlerin üstesinden gelebilen kişilerdir. Bu tip girişimciler sıradan işleri sevmeyip yenilik ve yaratıcılık peşinde koşan kişilerdir. Bu yüzden bu kişiler kendi rotasını, kendi hedeflerini ve kendi stillerini belirleyip özgürlük arzusunda olan tiplerdir (Duening vd., 2010: 497). Özgürlük arzusunda olan bu kişilerde başarı isteği arttıkça girişimcilik eğilimi artacaktır.

2.2.5. Kontrol Odağı

Rotter kontrol odağını; 1954 yılında sosyal öğrenme teorisiyle birlikte düşüncelerin davranışları etkilediğini veya kişilerin olaylara karşı gösterdikleri tepkinin boyutu olarak savunmuştur. Rotter sosyal öğrenme teorisinde kontrol odağını dışsal ve içsel kontrol olmak üzere iki kategoride incelenmiştir. Bu teoriye göre; içsel kontrol özelliğine sahip girişimcilerin çabalarıyla, hüneleriyle ve yetenekleriyle olayların sonuçlarına etki ettiğini ileri sürerken, dışsal kontrol özelliğine sahip girişimcilerin ise olayların sonuçlarında etkisinin olmadığını, talih ve şans gibi dışsal olguların belirleyeceğini savunmuştur (Kaufmann vd., 1995: 43). Bu bağlamda girişimcinin kontrol odağı arttıkça girişimcilik eğilimi artacaktır.

2.2.6. Kendine Güven

Kendine Güvenme kavramı kişilerin kendisiyle ilgili iyi duygular taşıması, kendilerinden memnun olması, kendilerini iyi hissetmesi ve hiçbir olumsuz durumun kendilerine zarar veremeyeceğine inanmalarıyla ortaya çıkan his olarak tanımlanır (Cansız, 2007: 60). Bu durumda girişimcilerin belirledikleri hedeflere ulaşabileceğine inanmaları önemlidir. Girişimci işine saygı duyup, işini başarabileceğine inanırsa

olumlu sonuç elde edecektir (Bozkurt, 2007: 101). Kendisine inanan ve güvenen kişiler, olayların sahip oldukları yetenek ile bireysel faaliyetler sonunda ortaya çıktığına inanmalarından ötürü girişimciliğe daha fazla yatkın olan bireylerdir (İşcan ve Kaygın, 2011: 447). Bu bilgiler ışığında kişinin kendine güveni arttıkça girişimcilik eğilimi de artacaktır.

2.3.GİRİŞİMCİLİKTE ETKİLİ OLAN DEMOGRAFİK FAKTÖRLERİN ETKİSİ

Demografik özellikler, girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi açısından pek çok araştırmaya konu olmuştur. Bu araştırmalar doğrultusunda girişimcilik eğilimini etkileyen demografik faktörlerin başında yaş, aile, kültür, tecrübe, rol modeli, eğitim ve cinsiyet gibi başlıklar dikkati çekmektedir. Özellikle yaşın, eğitimin ve cinsiyetin girişimciliği yüksek düzeyde etkilediği araştırmalarla ortaya konmuştur (Korkmaz, 2012;212)

2.3.1. Ailenin Etkisi

Literatür çalışmaları göstermektedir ki; girişimcilik niyetinde ve eğiliminde olan kişiler üzerinde aile kavramının büyük etkisi vardır. Çünkü girişimci kişinin faaliyetleri ailesi tarafından desteklenmekte ve kişinin rol modelinin de aileden olması girişimcilik eğilimi için önemli bir durum olmaktadır. Aile fertlerinde girişimci yönü ağır olan ve son derece önemli olan babanın girişimci olması, yetişen bireylerin girişimci olmasında etkili olmaktadır. Ailedeki destek modellerinde iki kavram çok dikkat çekmektedir. Bunlardan birincisi ailenin finansal gücüdür. Çünkü girişimci kişinin faaliyetlerinde aileden alacağı ekonomik destek son derece olumlu farklılık oluşturmaktadır (Naktiyok ve Timuroğlu, 2009: 92). İkinci önemli kavram ise; bağımsızlığa önem veren ebeveynlerin çocuklarının diğer çocuklara oranla daha çok girişimcilik eğilimleri gösterdiği gözlemlenmiştir. Aile, girişimcilik eğilimlerine destek olma kültürüne sahipse bu ailelerin çocukları da yüksek oranda girişimcilik eğilimi gösterir (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007: 70). Bireyin kişiliğinin oluşmasında aile önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır (Aytaç, 2006: 146-148). Aile fertlerinin özellikle anne-babanın yaptığı iş, toplumdaki statüsü ve ailenin çevresiyle birlikte, kişinin ailedeki doğum sırası, akrabalarıyla olan ilişkisi girişimcilik eğilimini etkilediği yapılan araştırmalarda görülmektedir (Bozkurt, 2007: 95). Girişimci kişinin iş birliği ve rekabet gücünün ilk belirtilerini ailede özellikle kardeşleriyle olan ilişkileri sırasında öğrenir.

Bu öğrenme şekli oyun oynarken kardeşin diğer kardeşe karşı üçüncü kardeşiyle ittifak kurması veya ebeveyne karşı ya da aileye dışardan gelen misafire karşı kardeşleriyle ittifak kurarak bu davranışı öğrenir. Yalnız bu davranış bir girişimcilik tecrübesi değildir (İrmiş vd., 2010: 86-87).

2.3.2. Kültürün Etkisi

Girişimcilik davranışını etkileyen en önemli başlıklardan bir diğeri ise kültürdür. Kişinin yetiştiği kültür ve aldığı eğitim girişimcilik davranışını etkiler. Girişimcilerin en hızlı etkilendiği özellik kültürel davranışların değişiklik göstermesidir. Girişimcinin kültürel davranışları yakın markajdan izlemesi girişimcilik varlığını sürdürmesi açısından son derece önemlidir (Güney ve Nurmakhamatuly, 2007: 69).

Aynı kültür çerçevesiyle sınırlı olan insanların, kişisel ve toplumsal yaşamlarında da aynı dünya görüşüne sahip oldukları görülmüştür. Aynı kültürden beslenen ve aynı görüşe sahip bu kişiler belli başlı değerlere sahip çıktıkları için, toplumun önemli konularında birlik beraberlik ruhu içinde ortak bir yargıda birleşirler. Bu doğrultuda kültürel birlik, sosyal birlikteliği sağlayan temel unsurdur (Sığrı ve Tığlı, 2006: 328-329).

Bir kültürde, bir birleriyle iyi ilişkiler kuran, bir birlerine sevgi ve saygı gösteren, tartışmayı bilip çözüm üretebilen, farkındalık oluşturup yaratıcı ve yenilikçi uygulamalara öncülük eden, kabullenilebilir riski üstlenen, kendi işinin patronu olmak isteyen bireylerin gerek siyasi gerek kültürel ve sosyal anlamda destek görmesi girişimcilik ruhunun o topluma yerleştiğinin en önemli göstergesidir (Güney ve Nurmakhamatuly, 2007: 69).

2.3.3. Eğitimin Etkisi

Devletlerin kalkınması ve yapılanması için önemli rol üstlenen eğitim iki sistemle gerçekleşir. Birincisi ideolojik eğitim şekli ki antidemokratik ve otoriter rejimlerde uygulanan bir sistemdir. Bu sistem belirli bir yaşam şeklini dayatan bilgilerle gerçekleştirilir. Bu eğitim sistemini Flemin ve Owusu Ansa; genel anlamda genç insanların boyun eğmesini, itiraz etmemesini, işçi olmasını ve olayları tekrarlanması gibi düşüncelerin öğretilmesini ifade etmişlerdir. İkinci eğitim sistemi ise yaratıcı, yenilikçi ve faydacı bir sistem ki burada kişiye hayatta karşılaşacağı problemlere, uğraş alanındaki verimlilik düzeyini artırmasına ve toplumdaki üretim potansiyelini harekete

geçirmek gibi bilgi donanımlarıyla üretime sağlayacakları katkıyı güçlendirme hedefleri vardır. Bu hedeflerle kişiye; yaratıcılık ruhu, gelişimlere katkı sağlama yönü ve girişimcilik özelliğinin kazanılmasına olanak tanır (Gürel vd., 2010: 19).

Yaratıcı, yenilikçi ve faydacı bir eğitim sistemi kişinin girişimcilik eğilim özelliğini geliştirdiği düşünülmektedir. Öyle ki Dünyada bazı üniversiteler girişimcilik için kuluçka merkezi gibi etkin rol oynadığı araştırmalarda belirtilmiştir (Gürol, 2006: 28). Souitaris ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik yeteneklerinin farkında oldukları (Souitaris vd., 2007: 575-579) ayrıca Halis ve Tağraf'ın araştırmalarında ise uygulamalı girişimcilik eğitimi gören öğrencilerin işe odaklanma ve başlama eğilimlerinin arttığı saptanmıştır (Tağraf ve Halis, 2008: 93-104).

2.3.4. İş Tecrübesinin Etkisi

İş hayatımızda bazı alanlarda işin uzmanı olmak çok kıymetlidir. Finans dağıtım ayaklarının güçlü olması, yüksek seviyede hizmet ve ürün geliştirme, pazar veya piyasa durumlarında kişinin deneyim, tecrübe ve kişisel yetenekleri yeni girişim faaliyeti başlangıcında önemli bir unsur olarak değerlendirilir (Bozkurt, 2007: 96).

2.3.5. Rol Modelinin Etkisi

Kişinin kariyerini etki eden bir diğer faktör ise rol modelidir. Aslında rol modeli kişinin örnek aldığı ve onun gibi davrandığı girişimcilerdir. Rol modelleri anne baba veya ailenin diğer fertleri ile başarılı akrabaların arasındaki tecrübeli girişimcilerden de seçilebilir. Rol modelleri girişimciler için hem girişim faaliyetinin ilk adımında hem de girişim faaliyeti başladıktan sonra motivasyon sağlayıcı güç şeklinde etkisini devam ettirmektedir (Kutunis ve Bayraktaroğlu, 2006: 390-391).

2.3.6. Cinsiyetin Etkisi

Yapılan araştırmalarda genel anlamda ortaya çıkan sonuç, kadın girişimcilerin erkek girişimcilere oranla az olduğu erkeklerin kadınlara oranla en az iki kat daha girişken olduğu tespit edilmiştir (Coulter, 2003: 36). Dünyada erkek girişimcilerin varlığı kadın girişimcilerden oldukça fazladır. Örneğin ülkemizde kadın girişimcilerin toplam girişimci içerisindeki payı sadece %3'tür. AB ülkelerinde kadın girişimcilerin en fazla görüldüğü ülke İtalya'dır. İtalya'da bile kadın girişimcinin toplam girişimciye oranı %8'dir (Tekinay, 2003: 106). Kadın girişimcilerin çalışma alanındaki

sorumlulukları fazladır. Çünkü; örnek almak istedikleri hemcinslerinin az olması, gerek fon sağlamada gerek diğer sosyal durumlarda erkeklere oranla karşılaştıkları zorluklarda güçlük çekmeleri ve karşı cinsleri ile karşı karşıya geldiklerinde yaşadıkları sıkıntılar gibi durumlar girişimciliğin cinsiyet faktörüne etkisini bariz bir şekilde oraya koymaktadır. Gün geçtikçe yasaların oluşması ve teşviklerin artmasıyla güzellik salonları, dikim evleri, moda tasarımı, çocuk giyimi gibi alanlarda kadın girişimcilerin etkisi ve nüfusu artmaktadır (Gürol, 2000: 225)

2.3.7. Yaşın Etkisi

Yapılan araştırmalar sonucunda girişimcilik ile yaş arasında sıkı bir bağlantı olduğu anlaşılmıştır. Dünya genelinde yapılan araştırmalara göre kişilerin girişimcilik eğilimi gösterdiği ilk eylem 25 yaş ve üzerinde olduğunu açıklamaktadır. Yine girişimcilik eyleminin gerçekleştiği yaş aralığı olarak 22-55 yaş arası olduğu araştırmalarda gözlemlenmiştir. Bu yaş sınırı dışında kalan girişimciler olmakla beraber girişimcilikte enerjinin ve finansal gücün etkisi belirgin olarak görülmüştür (Yurtsever vd., 2006: 6).

2.4.GİRİŞİMCİLİKTE MOTİVASYON ÖNEMİ VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Motivasyon girişimci kişiler için adeta bir kontak vazifesindedir. Başka bir ifadeyle girişimcilik eğilimi motivasyonla iç içedir. Çünkü girişimci kişinin, başarı eğrisinin gelişmesi, uygulamada gerekli sonuçları alabilmek için girişimci kendisini motive edebilmelidir. Bazen girişimciler görevlerini iyi tanımlamamış olabilir. Bu durumda çıkan belirsizlik girişimciyi zor duruma sokabilir. Çünkü belirsizlikte sergilenen telaş, girişimciyi strese sokabilir. Bu doğrultuda girişimciyi etkileyen motive edici durumları özetlersek; başarma isteği, istenilen çıktının elde edilmesi, girişimcilik faaliyetinde etkili olmak ve kontrol mekanizmasına sahip olmak, yüksek düzeyli performans göstermek, geleceğe dair bir şeyler yapma arzusu gibi etkenleri sıralayabiliriz (De Noble vd., 1999). Bandura'nın çalışmasına göre kişisel özelliğin gelişmesinde sosyal, bilişsel ve psikolojik deneyimler önemlidir. Örnek verecek olursak; bir kişinin başarı eğrisi yaşadığı deneyimlere göre farklılık gösterebilir. Bu farklılık kişinin gelecekteki yaşamında da etkisini gösterir. Bu sebeple Bandura bireyin girişimciliğinde motivasyon ve başarıyı bağdaştırmıştır. Yüksek motiveye sahip kişilerin, performansı yüksek ise hedeflerini de yüksek olacaktır (De Noble vd., 1999).

Tam da bu noktada bireysel hedeflerin, kişiyi girişimcilik eğilimine yönlendiren bir etken olduğunu belirtmek gerekir. Çünkü bireysel hedefler; kişiyi, motive etmekte ve girişimci davranmasına yönlendirmektedir (Brice, 2002: 1). Bu yüzden girişimciyi; bir işi yapıp yapmayacağını görmek, kendi zamanının ve işinin patronu olmak gibi bireysel hedefler veya değerler kişiyi harekete geçirebilir. Bu durumu kişinin inanç ve sezgileri de eklenince kişisel eğilimi görülür (Krueger ve Carsrud, 1993: 315-330). Kısacası bireyin inançları, iş kurma isteği, zamanda özgür olma isteği, yönetim arzusu, sezgileri ve daha çok kazanma dürtüsü kişiyi motive etmesi açısından son derece önemlidir.

2.5.GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ

Son yıllarda üniversiteler toplumun önemli kuruluşları arasına girmiştir. Gelişen ve değişen eğitim sisteminde Üniversiteler ekonomiye doğrudan veya dolaylı yoldan etki etmektedir. Bu etki, girişimci kişiliklerin yetişmesinde, ekonomiye ve topluma etki edecek yeni teknolojik projelerin yapılmasında, girişimciliğin özünde olan sorumluluk kavramının öğretilmesi gibi durumlarda etkisini göstermektedir. Yine Üniversiteler faaliyet ve planlar hazırlayarak proje pazarında etkin rol alabilir. Bu durumda ise öğrencilerin proje kültürünün gelişmesinde; kurs açarak, proje eğitim seminerleri düzenleyerek, proje araştırmalarını öğretmek katkı sağlayabilir (Rasmussen ve Sorheim, 2005).

Bireylerin girişimcilik kültürünü benimsemesi ile kişide girişimcilik yönünün keşfedilmesi kolay bir durum değildir. Çünkü çok kapsamlı karmaşık ve büyük sorumluluk istemektedir. Bu yüzden girişimcilikte eğitimin asıl amacı girişimci kişiliği ortaya çıkartmaktır. Öğrencilerin girişimciliği öğrenmeden girişimci olması çok zordur. Yine girişimcilik eğitiminde uygulama alanlarının olması da çok önem arz etmektedir. Çünkü, girişimcilerin tam manasıyla yetişebilmeleri için iş ortamlarında uygun departmanların seçilmesi veya girişimciliğin verimliliği için eğitimlerin gerçek olaylara yakın seçilmesi farklılık yaratacaktır. Tam da bu noktada öğrencilerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin bu durumu daha iyi anlayıp kavrayabilmesi için projeler hazırlanarak şirket kurmaları ve yönetici olmaları öğretilmelidir. Bütün bu çalışmalar bir girişimcilik merkezi koordinatörlüğünde organize edilmelidir. Bu merkezle öğrencilerin girişimcilik alt yapı ağı oluşturulması ve öğrencilerin bu ağa ulaşmaları kolay sağlanmalıdır. Böylelikle girişimciliğin gelişmesi ve bireylerin girişimci yönleri canlanacak, güçlendirecektir (Rasmussen ve Sorheim, 2006).

Girişimcilik eğitimi sayesinde kişiler bir takım özellik ve bilgiler de kazanır. Böylelikle kişilerin algı mekanizması ve bilgi düzeyi oluşup, gelişir. Bu eğitimlerle girişimci kişinin iletişim becerisi, tecrübe-deneyim düzeyi ve davranış özellikleri gibi alanlarda ilerleme kat edilir. Özetle bu tür eğitimler kişilere ışık tutar kişileri geliştirir. Bu yüzden girişimcilik eğitimi verilmeden önce kişinin girişimcilik yönü veya becerisi değerlendirilmez. Bu değerlendirme sonrasında kişinin hangi seviyede olduğu ve hangi girişimcilik eğitim metotlarının uygulanması gerekliliği anlaşılacaktır. Sharma ve Thandi'nin 2004 yılındaki bir araştırmasında her bireyin girişimcilik seviyesinin aynı olmadığını ve kişinin seviyesine göre eğitim verilmesi gerekliliğine dikkat çekmişlerdir (Sharma ve Thandi, 2004: 209-226)

2.6.LİTERATÜR TARAMASI

Arslan'ın 2002 yılındaki “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri” konulu çalışmasında mesleki tercihlerin oluşmaya başladığı ve kariyer hedeflerinin planlandığı dönemde Haliç Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin oluşma evresinde; cinsiyet, aile, kişinin kardeş sayısı, aile reisinin mesleği ve eğitim düzeyi gibi faktörlerin ne kadar etkili olduğunu ortaya çıkartmaya çalışan bir çalışmayla katılım gösterenlerin kendi işlerini kurmak istemeleri, babanın işi, katılımcının bağımsızlık isteği gibi faktörlerin kişide kendi işini kurma arzusu ve girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Yine ailedeki çocuk sayılarının az olması ve ailenin gelir düzeyi ile girişimcilik arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Avşar 2007 yılında “Çukurova Üniversitesi'nde, Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi” konulu çalışmasıyla şu bulguları elde etmiştir: Çukurova Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik seviyelerinin orta boyutta olduğunu görmüştür. Bu boyutu fakülte olarak incelediğimizde eğitim fakültesinde okuyanların üniversite ortalamasının altında kaldığını, tıp ve mühendislik fakültelerinde üniversite ortalamasına yakın ve İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'ndeki öğrencilerin ise girişimcilik eğilimlerinin üniversite ortalamasını üzerinde olduğunu gözlemlemiştir. Demografik özellikler açısından baktığımızda yüksek gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarının düşük gelirli ailelerin çocuklarına oranla girişimcilik eğiliminin ve hayal günün yüksek olduğunu saptamıştır.

Cinsiyet olarak kadınların erkeklere oranla girişimcilik eğilimlerinin daha düşük olduğunu gözlemlemiştir.

Bilge ve Bal'ın 2012 yılında Celal Bayar Üniversitesinde okuyan lisans ve önlisans öğrencilerinin, girişimcilik hakkında yeterlilikleriyle ilgi seviyelerini tespit etmeye çalışmışlardır. Sonuç olarak bu öğrencilerin ilgi seviyelerinin düşük boyutta olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca girişimciliğin; fırsatçılık, risk alma, dış etkenlere karşı bireysel güç ve kararlılık gibi alt boyutları yönünden bakıldığında öğrencilerin girişimciliğe olan ilgileri düşük düzeyde çıkmıştır.

Cansız'ın 2007 yılındaki "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi" konulu çalışmasında elde ettiği bulgular; SDÜ'nde okuyan öğrencilerin girişimcilik yönlerinin ağır bastığını yalnız yönlendirme yetersizliğinden bu yönlerini dışa vurmaya çekindikleri anlaşılmaktadır.

Demirel ve Tıkıcı'nın 2010 yılında "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Beyin Baskınlık Analizi İle Değerlendirilmesi" konulu çalışmasıyla öğrencilerin beynin sağ fonksiyonunun sol fonksiyonuna oranla daha güçlü çalıştığının tespitini yapmışlardır. Yine kişinin girişimcilik özelliklerinin gelişip meydana gelmesinde beynin sağ bloğundaki fonksiyonların sol bloğuna oranla daha güçlü ve etkili olduğu yönünde destekleyici bulgulara ulaşmıştır.

Eren'in 2016 yılında "Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Nicel Bir Araştırma" konulu çalışması ile ulaştığı sonuç girişimcilik eğitimindeki paradigmanın (modelin) deneye dayalı bulgulara dayandırılarak yeniden düzenlenmesi gerekliliğini ve başarıya inanarak riski üstlenme ile yenilik gibi girişimcilik özelliklerinin belirlendiği, görülmüştür.

Fidan ve Çiftçi'nin 2010 yılındaki "Farklı Fakültelerdeki İşletme Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakışları" konulu bir çalışmaları olmuştur. Bu çalışmada iki farklı ilde olan gruplar oluşturulmuş ve bu grupların baba meslekleri incelendiğinde Sivas'taki grubunun %11.8, Kayseri grubunun ise %14.4'nün girişimci olduğunu görmüştür. Örnek gruplara "beklenmedik bir anda 500 milyara sahip olsaydınız ne yapardınız?" diye yöneltilen bir soruya denek gruplarından Sivas'ta bulunanların %63.7 ile Kayseri'de bulunan grubun %70 "kendi iş yerimi kurardım" cevabını vermişlerdir. Bu gruplara sorulan bir diğer soru ise; "fakültede aldıkları eğitimin kendi işlerini kurmaları konusunda kendilerini cesaretlendirip cesaretlendirmediği" sorulmuştur. Bu soruya

Sivas'ta bulunanların 46,1 hayır derken, Kayseri'de bulunan denek grubunun ise %53.3 hayır demiştir. Bu sorular doğrultusunda Kayseri'deki işletme öğrencilerinden oluşan denek grubunun daha az yönlendirildiği anlaşılmıştır.

Geri, 2013 yılında Kocaeli, Sakarya ve Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu'nun son sınıflarında okuyan öğrencilerin girişimcilik özellikleriyle eğitim, cinsiyet ve ailede girişimcinin olup olmaması değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Sonuç olarak bu öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin iyi düzeyde olduğunun tespitini yapmıştır. Girişimcilik düzeyleri arasında cinsiyet faktörüne göre anlamlı farklılıkların olmadığını vurgulamıştır. Ayrıca öğrencilerin yetiştiği aile ortamının, girişimcilikle ilgili ilişkisinin olduğunu ve bu öğrencilerin ailesinde girişimcilerin olmasının belirsizliğe karşı tolerans, yenilikçilik ve risk alma boyutlarında etkili olduğunun tespitini yapmıştır.

İrmiş 2003 yılında "Kırgızistan Bişkek'teki "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Yapılan Bir Çalışma" konulu araştırmasında Kırgızistan Bişkek'te girişimcilikle ilgili ciddi bir şekilde eğitim alan öğrencilerin mesleki tercihlerini belirlemeye yönelik çalışmasında öğrencilerin hangi meslekleri ne kadar önemli algıladıkları ve kendine ait bir iş yeri açmayı ne denli istedikleri, farklı bir ifade ile bu öğrencilerin girişimcilik faaliyetlerinin nasıl belirlediklerini ortaya koymayı hedeflemiştir. Çalışmanın sonuç kısmında ise öğrencilerin çoğunluğu yeni düzen içerisinde girişimciliğin kıymetini anlamış olup, bu sebeple ilerde kendi işinin patronu olma arzusunu taşıdıklarını gözlemlenmiştir.

İbicioğlu vd. 2009 yılında "Girişimci Özellikler ve Girişimcilik Türü Tercih Üzerinde Ebeveyn Etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması" konulu çalışmalarında, öğrencilerin girişimcilik yönlerinde ailenin ne ölçüde etkili olduğu incelenmiştir. Bu çalışmaya göre; anne ve babaların cinsiyet, yaş ve eğitim gibi demografik özelliklerinin yanı sıra çocuklarına yapmış oldukları telkinlerin de çocukların girişimcilik yönlerinin oluşması ve girişimci türünde de etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Karabulut tarafından 2009 yılındaki "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma" konulu çalışmasında ise öğrencilerin girişimcilik alanında eğitim almasına rağmen yeni kurulan bir işte

çalışmadıkları, kendi işlerini kurmadıkları, mezuniyetlerinden sonra ise girişimci olmak istemedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya vd. 2010 yılında Atatürk Üniversitesi'nde okuyan İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), Mühendislik Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu'nda (MYO) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma" konusuyla bu öğrencilerin fırsatları değerlendirme becerisi, kişisel kontrol ve özerklik gibi girişimcilik yönlerini değerlendirmiştir. Araştırmasında girişimcilik özelliklerinden özerkliğin, öğrenim şekline (I. Öğretim - II. Öğretim) ve cinsiyete göre farklılık oluştururken, kontrol odaklılık ve fırsatçılık özelliğinde ise öğrenim şekli ve cinsiyete göre bir farklılık bulunamamıştır. Bu araştırmadaki önemli bir bulgu; Mühendislik öğrencileri ile İİBF ve MYO öğrencileri arasında girişimcilik faktörlerinden; kişisel kontrol, özerklik ve fırsatçılık bakımından anlamlı fark bulunamamıştır.

Keleş vd. 2012 yılında Bahçeşehir Üniversitesi (Vakıf Üniversitesi) ve Adnan Menderes Üniversitesi (Devlet Üniversitesi) Nazilli Meslek Yüksekokulu önlisans programında okuyan öğrencilerin girişimcilik seviyelerinin belirlenmesi ve çevresel faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Vakıf Üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin "oldukça yüksek" olduğunu, kamu üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin ise girişimcilik eğilimlerinin "düşük seviye"de olduğunu belirlemiştir. Sonuç olarak öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde girişimciliği etkileyen faktörlerden ailenin ekonomik geçmişi, sosyal sınıf, eğitimi durumu, iş deneyimi ve çevresel faktörler olduğu tespit etmiştir.

Korkmaz 2012 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi İşletme Bölümü'nde okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini inceleyerek girişimcilik eğilimlerine etki eden demografik, ailevi ve psikolojik faktörlerin neler olduğunu araştırmıştır. Öğrencilerin kendilerinde girişimci yönlerin olduğunu ve ileriki hayatlarında bir iş yeri açma isteklerinde etkili olan demografik, ailevi ve psikolojik faktörler arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğunu tespit etmiştir. Bu sonuca göre Bülent Ecevit Üniversitesinde İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin girişimci kişiliklerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nergiz vd. 2009 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi'nde (SDÜ) “Girişimcilik Özellikleri ve Tipleri Açısından Cinsiyet farklılıkları: SDÜ-İİBF Araştırması” konulu çalışmasında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ndeki Kamu Yönetimi, İşletme, Çalışma Ekonomisi ve Maliye bölümlerinde okuyan 369 öğrenciyi kapsayan bir örnekleme araştırma yapmıştır. Öğrencilerin girişimcilik tipleri ve özellikleri açısından cinsiyet farklılığı olup olmadığı ve girişimcilik eğitiminde erkek kadın bakımından bir farklılığın olup olmadığını ölçmek maksadıyla yapılmıştır. Araştırma bulguları ise; öğrencilerin girişimcilik özellikleri bakımından bayan öğrencilerin erkek öğrencilere oranla yenilik, yaratıcılık, risk üstlenme, sosyal statü kazanma arzusu gibi faktörlerde yatkınlıklarının daha az olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan girişimcilik tipi bakımından bayan öğrenci grubunun yönetici-geleneksel tipe daha eğilimli oldukları tespit edilmiştir.

Örücü vd. 2007 yılında “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi” ile ilgili bir araştırma yapmışlardır. Bu çalışmada elde ettikleri bulgular; bireylerin girişimcilik eğilimlerinde aile gelirlerinin etkisi görülmüş olup, aile bireylerinde girişimcinin varlığı veya yokluğu ile bireyin yetişme tarzının son sınıf üniversite öğrencilerinin girişimciliğe olan eğilimlerinde bir etki oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Uygun vd. 2012 yılında Aksaray Üniversitesinde okuyan öğrencilerin kişisel özgeçmiş faktörleri ve girişimci kişilik özellikleriyle girişimcilik eğilimi arasında olan ilişkileri incelemişlerdir. Bu öğrencilerin kişisel özgeçmiş faktörleri ve girişimci kişilik özellikleriyle girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki söz etmişlerdir. Fakat, girişimci kişilik özellikleri olarak risk alma eğilimi ve özgüven haricinde girişimcilik eğilimi ile diğer girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını tespit etmişlerdir.

Yılmaz ve Günel 2011 yılında “Üniversite Eğitimi ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkiler” konulu bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada ulaştıkları bulgular; kişilerin girişimcilik faaliyetleri; bağımsızlık ihtiyacı, finansal gücün veya güvencenin yetersizliği, işsizliğin yoğunluğu ve ailedeki girişimcilik geleneği gibi yaşadıkları toplumsal çevrede olan birçok çekici ve itici durumların etkisiyle girişimcilik faaliyetlerinde buldukları görülmüştür. Bir ülkedeki ekonomik politikalar girişimcilik faaliyetini, hızlandırabileceği gibi yavaşlattığı da görülmektedir.

Girişimcilik ülkelerin ekonomisinde, özellikle de işsizlik döneminde sorun olarak karşımıza çıkan unsurları çözmesi bakımından önemli bir rol üstlendiğini belirtmektedirler.

Yıldız ve Kapu 2012 yılında yaptıkları çalışmada bireysel değerlere sahip kişilerin, girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek seviyede olduğunu ölçmeye çalışmışlardır. Sonuç olarak öğrencilerde yüksek düzeyde girişimcilik eğilimi olduğunu tespit etmişlerdir. Öğrencilerde; “Güç ve Başarı” bireysel değerlerinin girişimcilik eğilimi ile pozitif yönlü ve en yüksek düzeyde ilişkide olduğunu, “Geleneksellik” bireysel değerinin ise negatif yönlü ilişki de olduğunu vurgulamaktadırlar.

Yelkikalan vd. 2010 yılında Dünya’daki ilk yüze giren üniversiteler ile Türkiye’deki Üniversitelerin girişimcilik eğitimlerinin analizini ve incelemesini yapmışlardır. Girişimcilik eğitimi Üniversite düzeyinde incelemiştir. Türkiye’de bu eğitimin önlisans programlarında ağırlıklı olarak verildiği Dünya genelinde ise lisans programlarında verildiği tespit etmişlerdir. Türkiye’de Üniversite seviyesinde girişimcilik eğitiminin önemini anlaşıması ve dünya kıyaslamasındaki eksikliğini giderilmesi ile girişimciliğin işlevsel ve özgün yapıya kavuşturulmasıyla başarılı girişimcilerin yetişmesine katkı sağlayacağı vurgulanmıştır.

Gözek’in 2006 yılındaki Küçük Ölçekli İş Kurma Danışmanlık Desteği’nin eğitimlerine katılmış 68 girişimci adayın girişimcilik eğilimleriyle girişimcilik özelliklerini araştırmıştır. Girişimcilik özelliklerinde risk alma faktörünün kendi işini kurabilmek için en önemli davranış olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca girişimcilik özelliğinin doğuştan olmadığını, girişimci bireylerin işsiz ve iş gücüne girmekte zorlanan bireyler olduğunu tespit etmiştir. Ailelerin kadın girişimcileri daha fazla desteklediği sonuçlarına ulaşmıştır.

Tek’in 2008 yılında Dumlupınar Üniversitesi’nde eğitim alan bayan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini araştırmıştır. Araştırmaya katılan bu öğrencilerin, medeni durumu ve yaş etkisinin girişimcilik hissi ve potansiyelleri üzerindeki etkisine rastlamamıştır. Ayrıca, öğrencilerin aldıkları lisans eğitimine bağlı olarak girişimcilik potansiyeli farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Fakat öğrencilerin eğitim aldıkları yüksek lisans programları veya anabilim dalının girişimcilik özelliklerine etki etmediği,

ancak girişimcilik ile alakalı aldıkları derslerin girişimcilik özelliğine etkisi olduğunun sonucuna ulaşmıştır.

Damar 2015 yılında öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisini Türkiye Selçuk Üniversitesi ve İtalya Sannio Üniversitesi'nde okuyan öğrenciler üzerinde karşılaştırmalı olarak incelemiştir. En çok risk almayı seven, özgüveni yerinde, yenilikçi ve başarıyı seven öğrencilerin İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde okuduklarını fakat girişimcilik eğilimi yüksek olan öğrencilerin Mühendislik Fakültelerinde okuduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Üniversitelerde okuyan öğrencilere girişimcilik eğitiminin verilmesi girişimcilik potansiyeli olan bu öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini artıracığı sonucuna ulaşmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNE

ARAŞTIRMA

3.1.BULGULAR

Bu bölümde; Karabük Üniversitesi'nde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla uygulamalı olarak yapılan çalışma üzerinde durulacaktır. Bu doğrultuda çalışmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin demografik bilgilere, tanımlayıcı değerlere, geçerlilik ve güvenilirlik analizi ile hipotez testlerine yer verilecektir.

3.1.1. Demografik Bilgiler

Demografik bilgiler kısmında araştırmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, fakülte bilgisi, girişimcilik eğitimi ve vatandaşlık bilgileri sırasıyla incelenecektir. Bu kapsamda öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı, Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	225	82,4
Kadın	48	17,6
Toplam	273	100

Öğrencilerin cinsiyet dağılımları incelendiğinde çoğunluğunun erkek öğrencilerden oluştuğu görülmüştür. Bu tabloya göre araştırmaya katılan öğrencilerin %82,4 erkek, %17,6'sını kadın öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin yaş aralıklarına göre dağılımları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yaş	N	%
20 yaş ve altı	137	50,2
21-23 yaş ve arası	113	41,4
24-27 yaş ve arası	20	7,3
28-32 yaş ve arası	2	0,7
33 yaş ve üstü	1	0,4
Toplam	273	100

Katılımcıların yaş aralıklarına göre dağılımları incelendiğinde, en çok 137 öğrenci ile 20 yaş ve altı, 113 öğrenci ile 21-23 yaş ve arası öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. En az katılım ise 33 yaş ve üzeri ile 1 öğrenciden oluşmaktadır. Bu duruma göre katılımcıların; %50,2'si 20 yaş ve altı, %41,4'ü 21-23 yaş ve arası, %7,3'ü 24-27 yaş ve arası, %0,7'si 28-32 yaş ve arası ile %0,4'ü 33 yaş ve üstü öğrencilerdir. Bunun yanı sıra araştırmamıza katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 21,35 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim durumlarına ait dağılımları Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim	N	%
Ön lisans	12	4,4
Lisans	258	94,5
Yüksek Lisans	2	0,7
Doktora	1	0,4
Toplam	273	100,0

Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun lisans (N:258) çok az bir kısmının ise yüksek lisans (N:2) ve doktora (N:1) öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu duruma göre % 94,5'si lisans, %4,4'si önlisans, % 0,7'si yüksek lisans ve % 0,4'ü doktora öğrencisi olduğu görülmektedir.

Araştırmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin fakülte bilgilerine ait dağılımları Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Fakülte Bilgilerine Göre Dağılımı

Fakülte	N	%
Fen Bilimleri Enstitüsü	1	0,4
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1	0,4
Sosyal Bilimler Enstitüsü	1	0,4
Diş Hekimliği Fakültesi	1	0,4
Edebiyat Fakültesi	16	5,9
Fen fakültesi	1	0,4
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	11	4,0
İlahiyat Fakültesi	19	7,0
İletişim Fakültesi	3	1,1
İşletme Fakültesi	24	8,8
Mimarlık Fakültesi	6	2,2
Mühendislik fakültesi	122	44,7
Safranbolu Fethi Toker güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	2	0,7
Sağlık Bilimleri Fakültesi	6	2,2
Safranbolu Turizm Fakültesi	1	0,4
Teknoloji Fakültesi	20	7,3
Tıp Fakültesi	15	5,5
Hasan Doğan Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu	1	0,4
Sağlık Yüksekokulu	4	1,5
Sivil Havacılık Yüksekokulu	1	0,4
Yabancı Diller Yüksekokulu	5	1,8
Adalet Meslek Yüksekokulu	1	0,4
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	2	0,7
Safranbolu Meslek Yüksekokulu	5	1,8
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	3	1,1
Yenice Meslek Yüksekokulu	1	0,4
Toplam	273	100

Katılımcıların fakülte dağılımlarına göre incelendiğinde en yüksek katılım 122 kişi ve %44,7'lik oranla Mühendislik Fakültesi öğrencileri ile 24 kişi ve %8,8'lik oranla İşletme Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Ayrıca en az katılım 1'er kişi ve %0,4

oranla Fen Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dış Hekimliği Fakültesi, Fen Fakültesi, Safranbolu Turizm Fakültesi, Hasan Doğan Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu, Sivil Havacılık Yüksekokulu, Adalet Meslek Yüksekokulu ve Yenice Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin herhangi bir girişimcilik eğitimi alıp almadıklarına dair bilgiler Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Girişimcilik Eğitime Göre Dağılımı

Girişimcilik Eğitimi	N	%
Evet	98	35,9
Hayır	175	64,1
Toplam	273	100

Katılımcıların daha önce girişimcilik eğitimi alıp almadıklarına göre dağılımları incelendiğinde % 64,1’i hayır cevabını verirken, % 35,9’u da daha önce girişimcilik ile ilgili olarak eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmamıza katılan yabancı uyruklu öğrencilerin vatandaşlık bilgileri Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Vatandaşlık Bilgilerine Göre Dağılımı

Vatandaşlık Bilgisi	N	%
Azerbaycan	3	1,1
Çad	54	19,8
Türkmenistan	20	7,3
Suriye	71	26
Yemen	40	14,7
Mısır	29	10,6
Diğer	56	20,5
Toplam	273	100

Katılımcıların vatandaşlık bilgileri incelendiğinde en çok 71 öğrenciyle %26’lık oranla Suriye’den gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Yine 56 öğrenciyle % 20,5 oranla belirlenen 6 ülkenin dışında kalan ülke ya da ülkelerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. En az katılım 3 öğrenciyle % 1,1 oranla Azerbaycan ile 20 öğrenci ve %7,3 oranla Türkmenistan’dan gelen öğrenciler oluşturmaktadır.

3.1.2. Güvenilirlik Analizi

Araştırmaya konulan ölçeğin yapısal geçerliliği sağlandıktan sonra ölçeklere güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğinin belirlenmesinde Cronbach alfa (α) istatistiği örnek alınmıştır. Analiz sonucunda bulunan Cronbach alfa istatistik bulguları Tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9. Güvenirlilik Değerleri

Ölçek Boyut	İfade Sayısı	Cronbach Alfa Güvenirlilik Değeri (α)
Risk Alma	6	0,755
Yenilikçilik	6	0,834
Başarı İsteği	6	0,902
Belirsizlik Kaygısı	5	0,638
Kontrol Odağı	6	0,459
Kendine Güven	7	0,834
Girişimcilik Eğilimi	10	0,919

Tablo 9 incelendiğinde ölçek ve ölçek boyutlarına göre güvenilirliğin sağlanabilmesi için Cronbach alfa değerlerinin 0,60’in üstünde olması gerekmektedir (Hair vd., 2014; 123). Bu durumda kontrol odağı, Cronbach alfa (0,60) değerinin altında kaldığı için analiz dışı bırakılmıştır. Diğer bulgular ise Cronbach alfa (0,60) değerinin üzerinde kalarak ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin güvenilirliğin sağlandığı anlaşılmıştır.

3.1.3. Tanımlayıcı İstatistikler

Bu kısımda araştırmada test edilmesi planlanan hipotezler öncesinde kullanılan değişkenlerle alakalı değerlere yer verilmiştir. Bu doğrultuda sırasıyla; risk alma, yenilikçilik, başarı isteği, belirsizlik kaygısı ve kendine güven durumlarının girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini ölçeklerde bulunan ifadelerin ortalama ve standart sapma değerleri üzerinde durulmaktadır.

Tablo 10’da yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimleri bulgularının ortalama ve standart sapma değerleri.

Tablo 10. Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler		Ortalama	Standart Sapma
Risk Alma	Hatalarımı kabul ederim.	4,7033	1,39980
	Yeni fikirlere katlanabileceğim kadar risk almak isterim.	4,4689	1,18195
	Başkalarının fikirlerine açığım.	4,7436	1,26905
	Bir şeye karar vermeden önce farklı açılardan bakarım.	4,9744	1,22897
	Gerçek duygularımı gösterebilirim.	4,5678	1,33256
	Bir şeyi planlarım ve onu gerçekleştirebilmek için elimden geleni yaparım.	4,9670	1,29294
Risk Alma (Genel)		4,7375	1,2974
Yenilikçilik	Yeni fikirlere kafa yormak beni eğlendirir.	5,0842	1,24124
	Yapılması gereken işler için yeni ve daha iyi yollar ararım.	5,0330	1,24956
	Başkalarının yenilik olarak aldıkları kararlar alırım.	3,9927	1,30607
	Daima sorular sorarım.	4,3810	1,40950
	Beni yaratıcılık gerektiren durumlar teşvik eder.	4,8535	1,36949
	Başkalarının düşünemedikleri şeyleri yapmak isterim.	5,0952	1,36867
Yenilikçilik (Genel)		4,7399	1,3866
Başarı İsteği	Ben statümü ve saygınlığımı artırmak isterim	5,0330	1,33491
	Yüksek kazanma arzusuna sahibim.	5,1832	1,25856
	Toplumda yüksek bir konum elde etmek istiyorum.	4,8608	1,39420
	Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar.	4,9341	1,37308
	Bir şeyi başarmak ve onu insanlara tanıtmak istiyorum.	5,3114	1,23749
	Çok çalışırsam başarılı olacağıma inanıyorum.	5,3260	1,24851
Başarı İsteği (Genel)		5,1081	1,3190
Belirsizlik Kaygısı	Başarısız olmaktan her zaman korkarım.	3,5018	1,73867
	Hayatımdaki belirsizliklerden korkarım.	3,4908	1,55089
	Bir projede başarısız olursam, tekrar risk almam.	2,6996	1,58273
	Ben planımı gerçekleştiremediğim zaman, kolayca ümitsizliğe katılırım.	2,3663	1,55224
	Şansın başarı getireceğine inanıyorum.	3,2601	1,65447

Belirsizlik Kaygısı (Genel)		3,0637	1,6771
Kendine Güven	Beklenmedik durumlarda başa çıkma konusunda yetenekliyim.	4,4176	1,24025
	Şimdiki durumumla genelde mutluyum.	4,3187	1,48184
	Başarabilme yeteneğim konusunda kendime güvenirim.	5,1429	1,20877
	Ben karar verme konusunda mantıksal bir yaklaşımı tercih ederim.	4,7143	1,29722
	Kendimle barışığım.	4,6264	1,41407
	Ben daha az zamanda daha fazla iş yaptığımdan dolayı verimliyimdir.	4,3114	1,29838
	Zorluklarla karşılaştığım zaman telaşa kapılmam.	4,0879	1,36916
Kendine Güven (Genel)		4,5170	1,3686
Tabloda Belirtilen Bulguların Ortalama ve Standart Sapması (Toplam Genel)		4,4817	1,5541

Tablo 10'a göre çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Risk Alma eğilimleri genel ortalama seviyesinden yüksek olduğu anlaşılmaktadır (Ort: 4,7375). Ayrıca katılımcıların risk alma eğiliminin destek ifadeleri teker teker incelendiğinde de katılımcıların orta seviyeden biraz yüksek risk alma eğilimine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların risk alma eğilimleri incelendiğinde en yüksek destek unsurları ise;

- Bir şeye karar vermeden önce farklı açılardan bakarım (Ort: 4,9744).
- Bir şeyi planlarım ve onu gerçekleştirebilmek için elimden geleni yaparım (Ort: 4,9670).

Katılımcıların risk alma eğilimleri incelendiğinde en düşük destek unsurları;

- Yeni fikirlere katlanabileceğim kadar risk almak isterim (Ort: 4,4689).
- Gerçek duygularımı gösterebilirim (Ort: 4,5678)

Tablo 10'a göre çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin yenilikçilik eğilimleri genel olarak orta seviyenin biraz üzerinde seyretmektedir (Ort: 4,7399). Ayrıca katılımcıların yenilikçilik eğiliminin destek ifadeleri incelendiğinde katılımcıların yüksek yenilikçilik eğilimine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yenilikçilik eğilimleri incelendiğinde en yüksek destek unsurları;

- Başkalarının düşünemedikleri şeyleri yapmak isterim (Ort: 5,0952)
- Yeni fikirlere kafa yormak beni eğlendirir (Ort: 5,0842)

Katılımcıların yenilikçilik eğilimleri incelendiğinde en düşük destek unsurları ise;

- Başkalarının yenilik olarak aldıkları kararlar alırım (Ort: 3,9927)
- Daima sorular sorarım (Ort: 4,3810)

Tablo 10'a göre çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin başarı isteği eğilimlerinin genel ortalamanın üstünde olduğu anlaşılmaktadır (Ort: 5,1081). Katılımcıların başarı isteği eğilimlerini destekleyen unsurlar incelendiğinde katılımcıların orta seviyenin üzerinde başarı isteği eğiliminde olduğu görülmektedir.

Katılımcıların başarı isteği eğilimleri incelendiğinde en yüksek destek unsurları;

- Bir şeyi başarmak ve onu insanlara tanıtmak istiyorum (Ort: 5,3114)
- Çok çalışırsam başarılı olacağıma inanıyorum (Ort: 5,3260)

Katılımcıların başarı isteği eğilimleri incelendiğinde en düşük destek unsurları ise;

- Toplumda yüksek bir konum elde etmek istiyorum.(Ort: 4,8608)
- Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar (Ort: 4,9341)

Tablo 10'a göre çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Belirsizlik Kaygısı genel ortalamanın çok altında bir seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır (Ort: 3,0637). Ayrıca katılımcıların belirsizlik kaygısı eğiliminin destek ifadeleri incelendiğinde de katılımcıların genel ortalamanın çok altında olduğu görülmektedir.

Katılımcıların belirsizlik kaygısı eğilimi incelendiğinde en yüksek destek unsurları;

- Başarısız olmaktan her zaman korkarım (Ort: 3,5018)
- Hayatımdaki belirsizliklerden korkarım (Ort: 3,4908)

Katılımcıların belirsizlik kaygısı eğilimi incelendiğinde en düşük destek unsurları;

- Bir projede başarısız olursam, tekrar risk almam (Ort: 2,6996)

- Ben planımı gerçekleştiremediğim zaman, kolayca ümitsizliğe katılırım (Ort: 2,3663)

Tablo 10'a göre çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin kendine güven eğilimi genel ortalamaya çok yakın seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır (Ort: 4,5170). Ayrıca katılımcıların kendine güven eğiliminin destek ifadeleri incelendiğinde de katılımcıların genel ortalama seviyesinin hem altında hem de üstünde olduğu görülmektedir.

Katılımcıların kendine güven eğilimi incelendiğinde en yüksek destek unsurları;

- Başarabilme yeteneğim konusunda kendime güvenirim (Ort: 5,1429)
- Ben karar verme konusunda mantıksal bir yaklaşımı tercih ederim (Ort: 4,7143)

Katılımcıların kendine güven eğilimi incelendiğinde en düşük destek unsurları;

- Zorluklarla karşılaştığım zaman telaşa kapılmam (Ort: 4,0879)
- Ben daha az zamanda daha fazla iş yaptığımdan dolayı verimliyimdir (Ort: 4,3114)

Tablo 10'a genel olarak incelendiğinde çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimine etki eden bulgular arasındaki en yüksek ortalamanın başarı isteği (Ort: 5,1081) olduğu görülürken, en düşük seviyenin ise belirsizlik kaygısı (Ort: 3,0647) olduğu görülmektedir.

3.1.4. Hipotez Testleri

Bu çalışma, Karabük Üniversitesi'nde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda bağımsız değişkenler olarak; risk alma, yenilikçilik, başarı isteği, belirsizlik kaygısı, kontrol odağı ve kendine güvenin girişimcilik eğilimini nasıl etkileyeceği regresyon analizi ile aşağıdaki hipotezler test edilmektedir.

- **H1:** Risk alma eğilimi arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
- **H2:** Yenilikçilik arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
- **H3:** Başarı isteği arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
- **H4:** Belirsizlik kaygısı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
- **H5:** Kontrol odağı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.
- **H6:** Kendine güven arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.

Tablo 11. Korelasyon İlişkisi

	Risk Alma	Yenilikçilik	Başarı İsteği	Belirsizlik Kaygısı	Kendine Güven	Girişimcilik Eğilimi
Risk Alma	1 0,000 273	0,729** 0,000 273	0,729** 0,000 273	-0,120* 0,048 273	0,691** 0,000 273	0,630** 0,000 273
Yenilikçilik	0,729** 0,000 273	1 0,000 273	0,763** 0,000 273	-0,214** 0,000 273	0,680** 0,000 273	0,685** 0,000 273
Başarı İsteği	0,729** 0,000 273	0,763** 0,000 273	1 0,000 273	-0,169** 0,005 273	0,651** 0,000 273	0,762** 0,000 273
Belirsizlik Kaygısı	-0,120* 0,048 273	-0,214** 0,000 273	-0,169** 0,005 273	1 0,000 273	-0,211** 0,000 273	-0,190** 0,002 273
Kendine Güven	0,691** 0,000 273	0,680** 0,000 273	0,651** 0,000 273	-0,211** 0,000 273	1 0,000 273	0,707** 0,000 273
Girişimcilik Eğilimi	0,630** 0,000 273	0,685** 0,000 273	0,762** 0,000 273	-0,190** 0,002 273	0,707** 0,000 273	1 0,000 273

*p<0,005; **p<0,001

Tablo 11 incelendiğinde aşağıdaki istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkilerine ulaşılmıştır.

Risk alma ile yenilikçilik arasında pozitif yönlü ve 0,729 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), risk alma ve başarı isteği arasında pozitif yönlü ve 0,729 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), risk alma ile belirsizlik kaygısı arasında -0,120 korelasyon katsayısıyla (P=0,048), risk alma ile kendine güven arasında pozitif yönlü ve 0,691

korelasyon katsayısıyla (P=0,000), risk alma ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve 0,630 korelasyon katsayısıyla (P=0,000) ilişkili olduğu görülmektedir.

Yenilikçilik ile başarı isteği arasında pozitif yönlü ve 0,763 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), yenilikçilik ile belirsizlik kaygısı arasında -0,214 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), yenilikçilik ile kendine güven arasında pozitif yönlü ve 0,680 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), yenilikçilik ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve 0,685 korelasyon katsayısıyla (P=0,000) ilişkili olduğu tablo 3.9'da görülmektedir.

Başarı isteği ile belirsizlik kaygısı arasında -0,169 korelasyon katsayısıyla (P=0,005), Başarı isteği ile kendine güven arasında pozitif yönlü ve 0,651 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), Başarı isteği ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve 0,762 korelasyon katsayısıyla (P=0,000) ilişki olduğu görülmektedir.

Belirsizlik kaygısı ile kendine güven arasında -0,211 korelasyon katsayısıyla (P=0,000), belirsizlik kaygısı ile girişimcilik eğilimi arasında -0,190 korelasyon katsayısıyla (P=0,002), ilişkili olduğu tablodan anlaşılmaktadır.

Son olarak tablo 4.9'dan görüleceği üzere kendine güven ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve 0,707 korelasyon katsayısıyla (P=0,000) ilişkili olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Hipotez Testleri Sonuçları

	Girişimcilik Eğilimi	
	Katsayı (β)	P (Sig.) Değeri
Kontrol Değişkenleri		
Cinsiyet	-0,130	0,440
Yaş	0,030	0,743
Eğitim	0,448	0,004**
Bağımsız Değişkenler		
Risk Alma	-0,043	0,558
Yenilikçilik	0,117	0,076*
Başarı İsteği	0,459	0,000***
Belirsizlik Kaygısı	-0,014	0,707
Kendine Güven	0,395	0,000***
F Değeri	108,163	(0,000)***
R^2	0,681	
Düzeltilmiş R^2	0,671	

*p<0,1; **p<0,05; ***p<0,01

Girişimcilik eğilimi ile kişilerin girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik oluşturulan regresyon modelinin çözümünden elde edilen katsayılar ve bu katsayılara ilişkin anlamlılık değerleri Tablo 12' de sunulmaktadır.

Tablo 12'nin ilk kısmında kontrol değişkenleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiye dair modelin çözümünden elde edilen katsayılar yer almaktadır. Buna göre modele kontrol değişkeni olarak eklenen cinsiyet, yaş ve girişimcilik eğitimi alıp almama değişkenleri arasında sadece girişimcilik eğitimi değişkeninin istatistiksel olarak anlamlı bir katsayıya sahip olduğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında yaş ve cinsiyetin kişilerin girişimcilik eğilimi üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı söylenebilir. Buna karşılık modelin çözümünden girişimcilik eğitimi alma değişkeninin katsayısı istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde 0,448 olarak tahmin edilmiştir. Bu bulgu, girişimcilik eğitiminin kişilerin girişimcilik eğilimini artırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablonun ikinci kısmında ise girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerine yönelik modelin çözümünden tahmin edilen katsayılar ve bu katsayılara ilişkin anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 12'de girişimci kişilik özelliklerine ilişkin ilk olarak risk alma değişkeni yer almaktadır. Tabloda araştırma modelinin çözümünden elde edilen -0,043 katsayısının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgu, kişilerin risk alma eğiliminin girişimcilik eğilimleri üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Yenilikçilik değişkenine ilişkin modelin çözümünden elde edilen katsayı 0,117 olarak tahmin edilmiştir. Tahmin edilen katsayının anlamlılık değeri 0,076 olarak hesaplanmıştır. %10 anlamlılık düzeyinde bu değer kabul edilebilir değer olarak değerlendirilmektedir. Bu bilgi doğrultusunda yenilikçilik özelliği fazla olan kişilerin girişimcilik eğilimlerinin de yüksek olduğu söylenebilir.

Modelin çözümünden tahmin edilen ve istatistiksel olarak anlamlı olan katsayılar dikkate alındığında en yüksek katsayının 0,459 ile başarı isteği değişkenine ait olduğu görülmektedir. Bu bilgi, nispeten diğer kişilere göre başarı isteği yüksek olan kişilerin girişimcilik eğilimlerinin de diğer kişilere göre yüksek olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Dahası, girişimcilik eğilimi üzerinde en yüksek etkiye sahip kişilik özelliğinin de başarı isteği olduğu söylenebilir.

Tablo 12'den de görüleceği üzere kişilerin belirsizliğe karşı kaygısı ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu nedenle belirsizliğe karşı kaygının girişimcilik eğilimi üzerinden herhangi bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Son olarak, kendine güven değişkenine ilişkin modelden elde edilen katsayının (0,395) istatistiksel olarak anlamlı (0,000) olduğu görülmektedir. Tahmin edilen katsayı kişilerin kendine güveni arttıkça girişimcilik eğilimlerinin de arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Modelin bir bütün olarak anlamlı olup olmadığı F değeri ve F değerine ilişkin anlamlılık değeri ile değerlendirilebilir. Buna göre modelin F değeri 108,163 ve bu değere ilişkin anlamlılık değeri 0,000 olarak tahmin edilmiştir. Bu değerler bize modelin bir bütün olarak geçerli olduğunu ve bu modele göre tahmin edilen katsayıların yorumlanabileceğini göstermektedir.

Modelin düzeltilmiş R² değeri 0,671 olarak hesaplanmıştır. Bu bilgi modelde yer alan değişkenlerin girişimcilik eğilimindeki değişimin yaklaşık %67'sini açıklayabildiğini göstermektedir.

Tablo 13. Hipotez Testleri Özeti

Hipotezler	Teorik Beklenti	B	P (Sig.) Değeri	Hipotez Testi
H1: Risk alma eğilimi arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.	+	-0,043	0,558	Ret
H2: Yenilikçilik arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.	+	0,117*	0,076	Kabul
H3: Başarı isteği arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.	+	0,459***	0,000	Kabul
H4: Belirsizlik Kaygısı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.	+	-0,014	0,707	Ret
H5: Kontrol odağı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.	+	-	-	Test Edilememiştir
H6: Kendine güven arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.	+	0,395***	0,000	Kabul

*p<0,1; **p<0,05; ***p<0,01

Tablo 13 incelendiğinde; araştırmanın ilk hipotezi risk alma ile girişimcilik eğilimi arasında (H1: $\beta=-0,043$, $p<0,01$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki düzeyi

tespit edilememiştir. Bu yüzden H1 (Risk alma eğilimi arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.) ret edilmiştir.

Araştırmanın ikinci hipotezi yenilikçilik ile girişimcilik eğilimi arasında (H2: $\beta=0,117$, $p<0,1$) pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilendiği görülmektedir. Bu kapsamda H2 (Yenilikçilik arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.) kabul edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü hipotezi başarı isteği ile girişimcilik eğilimi arasında (H3: $\beta=0,459$, $p<0,1$) pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilendiği görülmektedir. Bu durumda da H3 (Başarı isteği arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.) kabul edilmiştir.

Araştırmanın dördüncü hipotezi belirsizlik kaygısı ile girişimcilik eğilimi arasında (H4: $\beta=-0,014$, $p<0,01$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki düzeyi tespit edilememiştir. Bu verilere göre H4 (Belirsizlik Kaygısı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.) ret edilmiştir.

Araştırmanın beşinci hipotezi kontrol odağı Cronbach alfa (0,60) değerinin altında (Hair vd., 2014 ; 123) kaldığı için analiz dışı bırakılmıştır. Bu doğrultuda H5 (Kontrol odağı arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.) test edilememiştir.

Araştırmanın son hipotezi kendine güven ile girişimcilik eğilimi arasında (H6: $\beta=0,395$, $p<0,$) pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilendiği görülmektedir. Bu doğrultuda H6 (Kendine güven arttıkça girişimcilik eğilimi artmaktadır.) kabul edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Geçmiş çok eski olmakla birlikte kavram olarak kullanımı 18. yüzyıla dayanan girişimcilik, günümüzde her kesimin üzerinde önemle durduğu konuların başında gelmektedir. Girişimcilik, küreselleşmenin yoğun bir biçimde yaşandığı bir süreçte ekonomik bir değer yaratmanın yanı sıra hem sahip olduğu değişim potansiyeli hem de ortaya çıktığı ortam açısından kültürel, toplumsal ve politik dinamiklerle yakın bir ilişkiye sahiptir. Girişimciler bu dinamikleri kullanarak bilinmeyen veya bilinen ihtiyaçların giderilmesinde roller üstlenmektedirler. Girişimcilerin üstlenmiş oldukları bu roller ise örgütlerin psikolojik, sosyal ve yapısal temellerini oluşturmaktadır.

Literatürde girişimcilik eğilimini, bireylerin kişilik özelliklerinin mi yoksa sosyal çevrenin mi etkilediği ile ilgili tartışmalar devam etmektedir. Girişimcilik eğiliminin doğuştan geldiğini savunan kişiler konuya daha çok psikolojik açıdan yaklaşmışlardır. Sosyal çevrenin etkili olduğunu savunan kişiler ise kişilik özelliklerinin yeterli olamayacağını ve kişiliğin yanı sıra birçok faktörün etkileşiminin de etkili olduğunu savunmaktadırlar (Johnson, 2011; Tan vd., 2005; Shane ve Ventakataraman, 2000; Ulhoi, 2005; Al-Allak ve Eletter, 2010; Roberts ve Woods, 2005; Ireland vd., 2009; Heavey vd., 2009; Kirkwood ve Walton, 2010). Dolayısıyla bu çalışma, girişimcilik eğilimini hem kişilik özelliklerinin hem de sosyal çevrenin etkilediği düşüncesinden hareketle Karabük Üniversitesi'nde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada öğrencilerin hatalarını kabul edebildikleri, başkalarının fikirlerine açık oldukları ve yeni fikirlere katlanabilecek kadar risk alabildikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte bir girişimde bulunmadan konuya farklı açılardan yaklaşabildikleri, dolayısıyla planlama yaptıkları ve planı gerçekleştirmek için ellerinden geleni yaparak gerçek duygularını gösterebildikleri tespit edilmiştir.

Öğrenciler, yeni fikirler üzerinde düşünmenin kendilerini eğlendirdiğini ve teşvik ettiğini, başkalarının düşünemedikleri ve başkalarına yenilik gibi gelen kararlar aldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bu kararları alırken daima sorular sorarak yapılması gereken işler için daha iyi ve yeni yollar aradıklarını belirtmişlerdir.

Sonuçlar, öğrencilerin yüksek kazanma arzusu içerisinde olduklarını ve toplumda yüksek bir konuma gelerek statülerini ve saygınlıklarını artırma eğiliminde

olduklarını göstermektedir. Öğrenciler, bir şeyi başarmak ve onu insanlara tanıtmak istedikleri için rekabetin de etkisiyle çok fazla çalışmaları durumunda başaracaklarına inanmaktadırlar.

Öğrenciler, yukarıda ifade edilen başarı isteklerinin yanı sıra başarısız olmaktan, hayatlarındaki belirsizlikten ve düşük şansa sahip olmalarından kısmen korkmaktadırlar. Ancak planlarının gerçekleşmemesi durumunda ümitsizliğe kapılmadıkları ve tekrar risk alabildikleri söylenebilir.

Öğrencilerin kendileriyle barışık oldukları, beklenmedik durumlara karşı yetenekli oldukları ve bu yeteneğin kendilerine güven verdiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrenciler, zorluklarla karşılaşmaları durumunda telaşa kapılmadıklarını, en mantıklı karar verme yöntemini tercih ettikleri için daha az zamanda daha fazla iş yaparak verimli olduklarını ve bu durumun kendilerini mutlu ettiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın hipotez testleri için yapılan analizler sonucunda risk alma, belirsizlik kaygısı ve kontrol odağı ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir etki tespit edilmemiştir. Ancak yenilikçiliğin, başarı isteğinin ve kendine güvenin girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelerinde yaşamış oldukları çeşitli nedenlerden dolayı ülkelerinden ayrıldıkları dolayısıyla bu durumun onların başarı isteklerinde ve kendine güven düzeylerinde artışa neden olduğu ve bu da girişimcilik eğilimlerini etkilediği düşünülmektedir. Karabük özelinde elde edilen bu sonuçlar literatürdeki benzer çalışmaları (Yılmaz ve Günel, 2011; Arslan, 2002; İrmış, 2003; Gözek, 2006; Örücü vd., 2007; Avşar, 2007; Cansız, 2007; Tek, 2008; Nergiz vd., 2009; İbicioğlu vd., 2009; Karabulut, 2009; Yelkikalan vd., 2010; Kaya vd., 2010; Fidan ve Çiftçi, 2010; Demirel ve Tıkıcı, 2010; Yıldız ve Kapu, 2012; Uygun vd., 2012; Bilge ve Bal, 2012; Keleş vd., 2012; Korkmaz, 2012; Geri, 2013; Damar, 2015; Eren, 2016) destekler niteliktedir.

Dünya nüfusunun her geçen gün arttığı günümüzde, yeni iş olanakları yaratmakla birlikte bireylerin istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için girişimcilere ihtiyaç vardır. Bu durum, üniversitelerde okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesini zorunlu hale getirmektedir. Bu çalışma, Karabük Üniversitesi'nde okuyan yabancı öğrenciler üzerinde uygulanan ilk çalışma olması nedeniyle bundan sonra yapılacak çalışmalara yol gösterici bir nitelik taşıyacağı düşünülmektedir. Bundan sonraki

Çalışmaların farklı üniversitelerde ve farklı ülke vatandaşlarının karşılaştırılması yoluyla yapılmasının literatüre zenginlik katacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Al- Alak, B. A. M. ve Eletter, S (2010) “Islamic Entrepreneurship: An Ongoing Driver for Social Change”, *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 1(12), 81- 97.
- Arıkan, S (2001) *Girişimcilik*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Arıkan, S (2004) *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Arslan, K (2002) “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, (6), 1-11.
- Avşar, M (2007) □Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aytaç Ö (2006) “Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), 139-160.
- Bayar, Y (2012) “Girişimcilik Finansmanında Risk Sermayesi ve Melek Finansmanı”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7 (2), 141-142.
- Benjamin, G. A., Margulis, J. B (2000) *Angel Financing: How To Find And Invest In Private Equity*, New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Bilge H. ve Bal V (2012) “Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 131-148.
- Bozkurt, Ö (2007) “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1 (2), 93-111.
- Bozkurt, R (2000) “Girişimci ve Rol Bilinci”, *İş Fikirleri Dergisi*, (12),
- Brice, J (2002) *The Role of Personal Dimension and Occupational Preferences on The Formation of Entrepreneur Intention*, Systems, Mississippi State University Department of Management And Information, Unpublished Doctorat E Dissertation.
- Cansız, E (2007) *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Carter, N. M, Gartner, W. B., Shaver, K. G ve Gatewood, E. J (2003) “The Career Reasons of Nascent Entrepreneurs”, *Journal of Business Venturing*, 18 (1), 13-39.
- Cin, H. ve Günay, G (2013) “Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri İle Duygusal Zekâları Arasındaki İlişki: Edirne Örneği”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 7-32.
- Costa, P. T. ve McCrae, R. R (1992) “Four Ways Five Factors Are Basic”, *Personality and Individual Differences*, 13, 653-665
- Coulter, M (2003) *Entrepreneurship in Action*, New Jersey: Prentice Hall.
- Çelik, Abdulhalim (2006). “Bir İstihdam Politikası Olarak Girişimcilik”. Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi İ.İ.B.F. Uluslararası Girişimcilik Kongresi. Dizi: 11. No: 86. Bişkek. 25-27 Mayıs. 468-469.
- Çevik E (2006) Girişimcilerin, Girişimcilik Tipleri ile Çalışma Amaçları Arasındaki İlişki, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çonkar, K. ve Berfu İ (2004) “Ülke Kalkınmasında Girişimcilik Ve Entelektüel Sermaye Boyutu”, *Türk Dünyaları Araştırması Sempozyumu*, Kırgızistan.
- Damar, A (2015) Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Sannio Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi’nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Konya: Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- De Noble, A., Jung, D., Erlich, S. B (1999) “Entrepreneurial Self-Efficacy: The Development of A Measure And Its Relationship To Entrepreneurial Actions”, Paper Presented At Babson Research Conference, Bos Ton, Ma.
- Demirel, Erkan T. ve Mehmet Tikici(2010) □Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Beyin Baskınlık Analizi İle Değerlendirilmesi□. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt 9, Sayı 32, 221-253.
- Duening, T. N., Hisrich, R. D. ve Lechter, M. A (2010) *Technology Entrepreneurship: Creating, Capturing and Protecting Value*, USA: Academic Press. Usa.
- Dündar, S. ve Ağca, V (2007) “Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma”, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 121-142.
- Erdem, F (2001) “Girişimcilikte Risk Alma Eğilimi Ve Belirsizliğe Tolerans İlişkinine Kültürel Bakış”, *Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 43-61

- Eren, A.S. (2016). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Nicel Bir Araştırma. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 1(5), 97-128.
- Fidan Y. ve Çiftçi , S. (2010) “Farklı Fakültelerdeki İşletme Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakışları”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 4,
- Forlani, D. ve Mullins, J. W (2000) “Perceived Risk and Choices in Entrepreneurs New Ventures Decision”, *Journal of Business Venturing*, (15), 305-322
- Gerber, M. E. *Girişimcilik Tutkusu Küçük İşletmeler Niçin Batıyor, Nasıl Büyür?* (Çev. Keskin,T.). Sistem Yayıncılık.(Eserin Orijinali 1997’de Yayımlandı), 24.
- Geri, S (2013) “Research on Entrepreneurial Characteristics of Students in School of Physical Educational and Sports”, *Turkish Journal of Education*, 2 (3), 50-60.
- Gözek, S (2006) *Girişimci Adayın Özellikleri, Girişimcilik Eğilimleri Ve Girişimci Adayına Sağlanan Destekler*, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Güney, S. ve Nurmakhmatuly, A (2007) “Kültürün Girişimciliğe Etkisi, Kazakistan Ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürler Arası Araştırma”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 62-86.
- Gürel Eda, Levent Altınay, Roberto Daniele (2010), “Tourism Students’ Entrepreneurial Intentions”, *Annals of Tourism Research*, 37/3, pp. 646-669.
- Gürol, A. Ş. ve Mehmet A (2006) *Küresel Arena’da Girişimci ve Girişimcilik*, Ankara: Gazi Kitapevi.
- Gürol, M.A. (2000) *Türkiye’de Kadın Girişimci ve Küçük İşletmesi: Fırsatlar, Sorunlar,Beklentiler ve Öneriler*, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayını–2.
- Güven, S (2009) “New Primary Education Course Programmes And Entrepreneurship”, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (1), 265-270.
- Hair, J. F. B., William, C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E (2014) *Multivariate Data Analysis*, 7th Edition, Harlow : Pearson New International Edition.
- Havinal, V (2009) *Management and Entrepreneurship*, New Delhi: New Age International.
- Heavey, C., Şimşek, Z., Roche, F. ve Kelly, A (2009) “Decision Comprehensiveness and Corporate Entrepreneurship: The Moderating Role of Managerial Uncertainty Preferences and Environmental Dynamism”, *Journal of Management Studies*, 46(8), 1289-1314.

- Hindle, K. ve Leo, L (2002) “An Exploratory Investigation Of Informal Venture Capitalists İn Singapore”, *Venture Capital*, 4(2), 169-181.
- Hisrich, R. D. ve Peters, M. P. (1995). *Entrepreneurship–Starting Developing and Managing a New Enterprise*, Richard D, Irwin. INC, USA.
- Hisrich, Robert D. and Michael P. Peters (1998). *Entrepreneurship.Fourth Edition*. United States: The McGraw – Hill Book Co.
- Ireland, R. D., Covin, J. G. ve Kuratko, D. F (2009) “Conceptualizing Corporate Entrepreneurship Strategy”, *Entrepreneurship: Theory & Practice*, 33 (1), 19-46.
- Isır, T (2006) Örgütlerde Personel Seçim Süreci: Bir Kamu Kuruluşundaki Yönetici Personelin Kişilik Özelliklerinin Tespit Edilerek, Personel Seçim Sürecinin İyileştirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi,
- İbicioğlu Hasan, Özdaşlı Kürşat, Alparslan Ali M. (2009), □ Girişimci Özellikler ve Girişimcilik Türü Tercih Üzerinde Ebeveyn Etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması □, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, Cilt 12, Sayı1-2, 521-538.
- İrmiş, A (2003) “Kırgızistan Bişkek’teki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Yapılan Bir Çalışma”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 136-152.
- İrmiş, A., Durak, İ., & Özdemir, L. (2010). *Girişimcilik Kültürü*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E (2011) “Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 275-286.
- Johnson, J (2011) *Why Some Leaders Can Build New Organizations: Leadership, Individual Differences, and Gender in Entrepreneurship*, The Pennsylvania State University The Graduate School College of Liberal Arts, Unpublished PhD Dissertation.
- Karabulut, T., (2009). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı:1,:49-55.
- Kaufmann, J. P., Welsh, H. B D. ve Bushmarin, N (1995) “Locus Of Control And Entrepreneurship İn The Russian Republic”, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 20(1), 43-56.

- Kaya, D., Güzel; D. ve Çubukçu, B.(2010), “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma”, Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:1- Sayı:2, 77-89.
- Keleş, N. H., Özkan K. T., Doğaner M. ve Altunoğlu A. E (2012) “Ön Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Araştırma”, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (9), 107-118.
- Kirkwood, J. ve Walton, S (2010) “What Motivates Ecopreneurs to Start Business?”, International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 16(3), 204-228.
- Korkmaz, O (2012) “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 14 (2), 209-226.
- Krueger, N. F. ve Carsrud, A. L (1993) “Entrepreneurial Intentions: Applying The Theory of Planned Behavior”, Entrepreneur ve Regional Development, (5), 315-330.
- Kurt, M., Ağca, V. ve Erdoğan, S (2006) “Afyonkarahisar İli Girişimcilik Performansının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Analizi”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 8 (2), 97-114.
- Kutunis, R. Ö. ve Bayraktaroğlu, S (2006) “Girişimcilik Eğilim ve Tecrübesinde Psikolojik Özellikleri Önemli Mi?”, 14. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Tebliği, s.389-95.
- Levander, A., Raccuia, I. ve Hamrefors, S. (2001). Entrepreneurial Profilingstimuli, Reaction, Action A Cognitive Approach to Entrepreneurship. Entrepreneurial Profiling, Stimuli Reaction, Action. A Cognitive Approach to Entrepreneurship, Stockolm Schools of Economics, Seminar Presentation: January 19th.
- Lordkipanidze, M. - Brezet, H. - Backman, M. (2005). “The Entrepreneurship Factor in Sustainable Tourism Development”. Journal Of Cleaner Production, 13, ss. 787-798.
- Mamlın, N., Harris, K. R. ve Case, L. P (2001) “A Methodological Analysis of Research on Locus of Control and Learning Disabilities: Rethinking A Common Assumption”, Journal Of Special Education, Winter.
- Mc Carthy, B (2000) “Researching The Dynamics of Risk-Taking and Social Learning: An Explanatory Study of Irish Entrepreneurs”, Irish Marketing Review, 13 (1), 46-60.
- Mc Danial, B. A (2000) “A Survey On Entrepreneurship And Innovations”, University of Northern Colorado, Social Science Journal, p. 277-284.

- Mueller, S. ve Thomas, A. S (2001) "Culture And Entrepreneurial Otential: Anice Country Study Of Locus Of Control And Innovativeness", Journal Of Business Venturing, 16 (1), 51-75.
- Müftüoğlu, M. T. ve Durukan, T (2004) Girişimcilik ve KOBİ'ler, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Müftüoğlu, T (2004) Girişimcilik, Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Müftüoğlu, T (2011) Girişimcilik, Yöneticilik ve Teknisyenlik, Ostim KOBİ'lerin Sesi.
- Naktiyok, A. H (2004) İç Girişimcilik, İstanbul: Beta Yayınevi.
- Naktiyok, A. ve Timuroğlu, M. K (2009) "Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi Ve Bir Uygulama", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23 (3), 85-103.
- Nergiz, N., Özdaşlı, K., Özkul, G. ve Alparşlan, A.M., (2009), "Girişimcilik Özellikleri ve Tipleri Açısından Cinsiyet farklılıkları: SDÜ-İİBF Araştırması", Uluslararası – Disiplinlerarası Kadın Çalışmaları Kongresi, 05 – 07 Mart, Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü, 241-251.
- Odabaşı, Y (2005) "Değişim ve Dönüşümün Aracı Olarak Girişimci Üniversite", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, s.88-99.
- Osnabrugge, M. V. ve Robinson R. J (2000) Angel Investing: Matching Start-Up Funds With Start-Up Companies: The Guide For Entrepreneurs Individual Investors and Venture Capitalist, San Francisco: Josseybass.
- Örücü, Edip, Recep Kılıç ve Özer Yılmaz (2007). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi Üzerine Bir Uygulama", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,2(2), s.27-47.
- Özkara, Belkıs, Kemal Karayormuk ve Mehmet Ali Köseoğlu (2006). "Girişimcinin Son Köyü: Girişimlerin Sürekliliğinin Sorgulanması". Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi İ.İ.B.F. Uluslararası Girişimcilik Kongresi. Dizi: 11. No: 86. Bişkek. 25-27 Mayıs. 222.
- Rasmussen, Einar; Sorheim, Roger(2006), "Act i on Based Entrepreneurshi p Educat i on", Technovation, Vol ume 26, Issue 2, p.185-194
- Resmi Gazete (2013, Şubat). Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmelik.Web: [Http://Www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2013/02/201302152.Htm](http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/02/201302152.htm) Erişim Tarihi: 17 Kasım 2017.
- Roberts, D. ve Woods, C (2005) "Changing the World on A Shoestring: The Concept of Social Entrepreneurship", Business Review, Autumn, pp. 45- 51.

- Russel, Robert D.(1998), "The Impact of National Culture on The Emergence of Entrepreneurship", School of Business Administration, Penn State -Harrisburg, p1-14
- Shane, S. ve Venkataraman, S (2000) "The Promise of Entrepreneurship as A Field of Research", *Academy of Management Review*, 25(1), 217-226.
- Sharma, R. ve Thandi, H (2004) "Mba Students Preparedness For Entrepreneurial Efforts", *Tertiary Education And Management (Kluwer Academic Publishes)*, (10), 209-226.
- Sığı, Ü. ve Tıgılı, M (2006) "Hofstede'nin Belirsizlikten Kaçınma Kültürel Boyutunun Yönetimsel-Örgütsel Süreçlere ve Pazarlama Açısından Tüketici Davranışlarına Etkisi", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 21(1), 327-342.
- Souitaris, V., Stefania, Z. ve Andreas, A (2007) "Do Entrepreneurship Programmes Raise Entrepreneurial Intention of Science and Engineering Students? The Effect Of Learning, Inspiration And Resources", *Journal of Business Venturing*, (22), 566- 591.
- Tağraf, H. ve Muhsin, H (2008) "Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin "Girişimsel Öz Yetkinlik" Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3 (2), 91-107.
- Tajeddini, K. (2010). "Effect of Customer Orientation And Entrepreneurial Orientation On Innovativeness: Evidence From The Hotel Industry In Switzerland". *Tourism Management*, 31, ss. 221-231.
- Tan, W. L., Williams, J. ve Tan, T (2005) "Defining the 'Social' in 'Social Entrepreneurship': Altruism and Entrepreneurship", *International Entrepreneurship and Management Journal*, (1), 353-365.
- Tek, T (2008) Kadınlarda Girişimcilik Eğilimleri ve Dumlupınar Üniversitesi Bayan Lisansüstü Öğrencilerinde Bir Uygulama, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tekinay, N. A (2003) "Dünyada Kadına Teşvik", *Capital*, 11(Şubat), 106-110.
- Timmons, Jeffrey A. (1999). *New Venture Creation: Entrepreneurship For The 21st Century*. Fifth Edition. United States: The McGraw – Hill Book Co.
- Top, S (2006) *Girişimcilik Keşif Süresi*, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım
- Ulhoi, J. P (2005), "The Social Dimensions of Entrepreneurship", *Technovation*, (25), 939-946.

- Uygun M., Mete S. ve Güner E (2012) “Genç Girişimci Adaylarının Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasında İlişkiler”, Organizasyon ve Yönetim Bilimler Dergisi, 4(2), 145-156.
- Yelkikalan N., Akatay A., Yıldırım H. M., Karadeniz Y., Köse C., Koncagül Ö. ve Özer E (2010) “Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırma Dergisi, 12(19), 51-59.
- Yıldız S. ve Kapu H (2012) “Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesinde Bir Araştırma”, Kafkas Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 3(3), 39-66.
- Yılmaz Burcu Selin ve Özgür Devrim GÜNEL (2011) □Üniversite Eğitimi Ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler Akademik Bakış Dergisi, Sayı 26, Eylül-Ekim, 1-20.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M (2009) “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (21), 195-203.
- Yurtsever, G., Caner, A. ve Yurtsever, Ş (2006) Girişimcilik, Adana: Karahan Kitabevi.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Araştırma Soruları ve Hipotezler.....	13
Tablo 2. Orta Çağ Toplumundan Bilgi Toplumuna Doğru Girişimcinin Tanımlanma Evreleri	20
Tablo 3. Cinsiyet Dağılımı.....	41
Tablo 4. Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	42
Tablo 5. Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	42
Tablo 6. Fakülte Bilgilerine Göre Dağılımı	43
Tablo 7. Girişimcilik Eğitime Göre Dağılımı	44
Tablo 8. Vatandaşlık Bilgilerine Göre Dağılımı.....	44
Tablo 9. Güvenirlilik Değerleri.....	45
Tablo 10. Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	46
Tablo 11. Korelasyon İlişkisi.....	50
Tablo 12. Hipotez Testleri Sonuçları.....	51
Tablo 13. Hipotez Testleri Özeti.....	53

EKLER LİSTESİ

Ek1: Anket Formu

<p>Çalışmamız Karabük Üniversitesi'nde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yöneliktir. Anketimiz iki bölümden oluşmaktadır. Anketimize göstereceğiniz ilgiye teşekkür eder hayat boyu başarılar dilerim.</p> <p>This research is about a determination of an entrepreneurship ability for the person who studied at Karabuk University. This questionnaire has two parts. I would like to thank you for your interest on this survey and good luck for your education life.</p> <p>في يد رسون الذين الأجانب ل لطلاب الأعمال ريادة مبول ت حدي د إلى عملنا يهدف : ملاحظة اهتمامكم لى ع جزى لا شكرا. جزئى بين من اسد ت ب يان نا ي تكون. ك ا ر ا ب و ك جامعة</p>	
Öğrenci: Bekir Kemal İŞLEK Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisansı	Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serhan GÜRKAN Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü Tez Yöneticisi

BÖLÜM 1

<p>Soru 1: Cinsiyetiniz? Your Gender? الجنس</p> <p>☐ (Bay) (Male) (ذكر) ☐ (Bayan) (Female) (انثى)</p> <p>Soru 2: Yaşınız? Your Age? عمرك</p> <p>☐ (20-....) (Under 20) (سنه 20 من اقل) ☐ (21-23) (21-23) ☐ (24-27) (24-27)</p>	<p>☐ (28-32) (28-31) ☐ (32+....) (اك ثر من 32)</p> <p>Soru 3: Eğitim Durumunuz? Which is your education status? العلمي المسمى توى</p> <p>☐ (Önlisans) (Associate degree) (المعهد) ☐ (Lisans) (Bachelor Degree) (الجامعة) ☐ (Yüksek lisans) (Master Degree) (الماجستير) ☐ (Doktora) (PhD) (دكتوراه)</p>
---	---

Soru 4:

Hangi Fakültenin öğrencisisiniz?

Which is your faculty ?

تدرس اين

- Demir Çelik Enstitüsü
- Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Diş Hekimliği Fakültesi
- Edebiyat Fakültesi
- Fen Fakültesi
- İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İletişim Fakültesi
- İşletme Fakültesi
- Mimarlık Fakültesi
- Mühendislik Fakültesi
- Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Turizm Fakültesi
- Sağlık Bilimleri Fakültesi
- Safranbolu Turizm Fakültesi
- Teknik Eğitim Fakültesi
- Teknoloji Fakültesi
- Tıp Fakültesi
- Hasan Doğan Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu
- Safranbolu Devlet Konservatuvarı
- Sağlık Yüksekokulu
- Sivil Havacılık Yüksekokulu
- Yabancı Diller Yüksekokulu
- Adalet Meslek Yüksekokulu
- Eflani Meslek Yüksekokulu
- Eskipazar Meslek Yüksekokulu
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Teknik

Bilimler Meslek Yüksekokulu

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Yenice Meslek Yüksekokulu

Soru 5:

Eğitim öğretim hayatınız boyunca girişimcilik ile ilgili bir eğitim aldınız mı?

Have you ever got an education about an entrepreneurship?

الأعمال ريادة على تدرية بك تم هي
العملية؟ حياتك طوال

(Evet) (Yes) (نعم)

(Hayır) (No) (ل)

Soru 6:

Hangi ülkenin vatandaşıdır?

What is your citizenship?

انت بـ لد اي من

(Azerbeycan) (Azerbaijan)

(أنذربيجان)

(Çad) (Chad) (تشاد)

(Türkmenistan) (Turkmenistan)

(تركمانستان)

(Suriye) (Syria) (سوريا)

(Yemen) (Yemen) (اليمن)

(Mısır) (Egypt) (مصر)

(Diğer Ülkeler)

(other countries)

BÖLÜM 2

Kesinlikle Katılmıyorum 1 Katılmıyorum 2 Kısmen Katılmıyorum 3 Kısmen Katılıyorum 4 Katılıyorum 5 Tamamen Katılıyorum 6	Totally, I dont agree 1 disagree 2 partly disagree 3 partly agree 4 agree 5 totally, I agree 6	أنا بالتأكيد لا اوافق. 1 لا اوافق 2 بعضا لا اوافق. 3 بعضا اوافق. 4 اوافق. 5 كليا اوافق 6
Yukarıdaki ifadelerden hangisi sizin için uygunsu aşağıdaki sorularda onu işaretleyiniz.	Which of the expressions above is appropriate for you mark it in the questions	إذا كانت أي من العبارات أعلاه مناسبة لك ، فضعهها أدناه

Soru 7	Hatalarımı kabul ederim. I accept my mistakes. أقبل بأخطائي.	1 2 3 4 5 6
Soru 8	Yeni fikirlere katlanabileceğim kadar risk almak isterim I am open to take a risk which can encourage me to get new ideas. أرغب في المخاطرة بقدر ما أستطيع من خلال الأفكار الجديدة.	1 2 3 4 5 6
Soru 9	Başkalarının fikirlerine açığım. I am open to listen to the others opinion منفتح على أفكار الآخرين.	1 2 3 4 5 6
Soru 10	Bir şeye karar vermeden önce farklı açılardan bakarım. I look from another perspectives before I decide anything قبل أن اقرر شيئاً انظر إلى زوايا المختلفة	1 2 3 4 5 6
Soru 11	Gerçek duygularımı gösterebilirim. I can how my real feelings. الرد الصحيحة بعيدا عن المجاملة	1 2 3 4 5 6

Soru 12	Bir şeyi planlarım ve onu gerçekleştirebilmek için elimden geleni yaparım. I can do my best if I planned anything عندما أخطط لشيء ما أفعل كل شيء لتحقيق ذلك.	1 2 3 4 5 6
Soru 13	Yeni fikirlere kafa yormak beni eğlendirir. It can be fun to give some thought to new ideas. إنه من دواعي سروري أن أفكر في أفكار جديدة.	1 2 3 4 5 6
Soru 14	Yapılması gereken işler için yeni ve daha iyi yollar ararım. I look for new and better ways for things to do ايجاد طرق جديدة وأفضل لتخطيط العمل.	1 2 3 4 5 6
Soru 15	Başkalarının yenilik olarak aldıkları kararlar alırım. I can get a decision which some people get this decisions as an innovation. الافكار الجديدة من قبل الاخرين اطبقها	1 2 3 4 5 6
Soru 16	Daima sorular sorarım. I always ask questions اسأل دائما	1 2 3 4 5 6
Soru 17	Beni yaratıcılık gerektiren durumlar teşvik eder. Creativity can encouraged me to make my dreams come true يشجعني المواقف التي تتطلب الإبداع.	1 2 3 4 5 6
Soru 18	Başkalarının düşünemedikleri şeyleri yapmak isterim. I want to do things that no one have not thought before أريد أن أفعل أشياء لا يستطيع الآخرون التفكير بها.	1 2 3 4 5 6
Soru 19	Ben statümü ve saygınlığımı artırmak isterim I want to rise my social status and my prestige أرغب في زيادة وضعي وسمعتي	1 2 3 4 5 6

Soru 20	Yüksek kazanma arzusuna sahibim. I have a highly determination to win. لدي رغبة في تحقيق مكاسب عالية.	1 2 3 4 5 6
Soru 21	Toplumda yüksek bir konum elde etmek istiyorum. I want to get a higher social status ارغب الحصول على منصب رفيع في المجتمع.	1 2 3 4 5 6
Soru 22	Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar. I like competitions because of intensively working. أنا أحب المنافسة لأن المنافسة تساعدني على العمل بجدية أكبر.	1 2 3 4 5 6
Soru 23	Bir şeyi başarmak ve onu insanlara tanıtmak istiyorum. I want to be success on something and introduce this to the other people أريد تحقيق شيء وتقديمه للناس.	1 2 3 4 5 6
Soru 24	Çok çalışırsam başarılı olacağıma inanıyorum. I believe I can get success if I work hardly. أنا واثق من أنه إذا عملت سوف انجح.	1 2 3 4 5 6
Soru 25	Başarısız olmaktan her zaman korkarım. Everytime I am so afraid of failing. أخشى دائما من الفشل.	1 2 3 4 5 6
Soru 26	Hayatımdaki belirsizliklerden korkarım. I am afraid of uncertainty things in my life. أخاف من الحالات المبهمة في حياتي.	1 2 3 4 5 6
Soru 27	Bir projede başarısız olursam, tekrar risk almam. If I fail a Project then I will not take any risk again إذا فشلت في مشروع ما ، فأنا لا أخطر مرة أخرى.	1 2 3 4 5 6

Soru 28	Ben planımı gerçekleştiremediğim zaman, kolayca ümitsizliğe katılırım. I can get a desperation easily if I fail to success on my plan عندما افشل في خطتي ، أميل إلى اليأس بسهولة.	1 2 3 4 5 6
Soru 29	Şansın başarı getireceğine inanıyorum. I believe that luck can get a success. أعتقد أن الحظ سيجلب النجاح.	1 2 3 4 5 6
Soru 30	Bazen hayatı yönlendirme konusunda yeterince kontrole sahip olmadığımı düşünüyorum. Sometimes I do not think I have enough control over life orientation. في بعض الأحيان أعتقد أنني لا أملك سيطرة كافية على اتجاه الحياة	1 2 3 4 5 6
Soru 31	Benim şanssızlıklarım yaptığım hatalardan kaynaklanır. Unlucky things that I have comes from mistakes I make. سوء حظي يأتي من أخطاء أقوم بها.	1 2 3 4 5 6
Soru 32	Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine ben kendim bir şeyler yapmayı tercih ederim. Instead of waiting for something to happen or watching it, I'd rather do something myself. بدلاً من الانتظار لحدوث شيء ما أو مشاهدته ، أفضل أن أفعل شيئاً بنفسني	1 2 3 4 5 6
Soru 33	Benim durumumda istediğimi elde etmenin şans ile ilgisi yoktur. In my case, there is no luck and no interest in getting what I want. في حالتي ، لا علاقة للحظ في الحصول على ما أريد.	1 2 3 4 5 6

Soru 34	<p>Çok çalışma ile elde ettiğim dereceler arasında doğrudan ilişki vardır.</p> <p>There is a direct relationship between the grades that I have gained with working.</p> <p>هناك علاقة مباشرة بين تحقيق الغاية مع العمل الشاق.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 35	<p>Planlar yaptığımda, hemen hemen onları gerçekleştireceğimden eminim.</p> <p>When I make plans, I'm pretty sure I will do them.</p> <p>عندما أضع الخطط ، أنا متأكد من أنني سأفعلها.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 36	<p>Beklenmedik durumlarda başa çıkma konusunda yetenekliyim.</p> <p>I am capable of coping with an unexpected situations.</p> <p>أنا قادر على التعامل مع مواقف غير متوقعة.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 37	<p>Şimdiki durumumla genelde mutluyum.</p> <p>I am generally happy with my present situation.</p> <p>أنا سعيد عموماً بوضعي الحالي.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 38	<p>Başarabilme yeteneğim konusunda kendime güvenirim.</p> <p>I can trust myself on my ability to succeed.</p> <p>أنا واثق حول قدرتي على النجاح.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 39	<p>Ben karar verme konusunda mantıksal bir yaklaşımı tercih ederim.</p> <p>I prefer a logical approach to making decisions.</p> <p>أنا أفضل نهج المنطق في صنع القرار.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 40	<p>Kendimle barışığım.</p> <p>I make peace with myself.</p> <p>أنا راض من نفسي.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 41	<p>Ben daha az zamanda daha fazla iş yaptığımdan dolayı verimliyimdir.</p> <p>I am productive because I do more work in less time</p> <p>أنا أكثر إنتاجية لأنني افعل المزيد من العمل في وقت أقل.</p>	1 2 3 4 5 6

Soru 42	Zorluklarla karşılaştığım zaman telaşa kapılmam. I do not get confused when I face difficulties. لا أشعر بالحيرة عندما أواجه صعوبات.	1 2 3 4 5 6
Soru 43	Kendi işimin patronu olma arzusu taşıyorum. I have the desire to be the boss of my own business. لدي الرغبة في أن أكون راعي عملي الخاص.	1 2 3 4 5 6
Soru 44	Kendi işimi kurmayı çok istiyorum. I really want to build my own business. أنا حقا أريد أن أبني شركتي الخاصة.	1 2 3 4 5 6
Soru 45	Benim her zaman girişimciliğe karşı eğilimim var. I always have a tendency towards entrepreneurship. لدي دائما ميل نحو ريادة الأعمال.	1 2 3 4 5 6
Soru 46	Bir gün kendimi girişimci olarak tanımlayabilirim. One day I can define myself as an entrepreneur. في يوم من الأيام يمكنني تعريف نفسي كرائد أعمال.	1 2 3 4 5 6
Soru 47	Çeşitli iş planları üniversite kariyerimin önemli bir parçası olmuştur, olacaktır, olmaya devam edecektir. Various business plans will, and will continue to be, an integral part of my university career. سوف خطط الأعمال المختلفة ، وسوف تظل جزءا لا يتجزأ من حياتي الجامعية.	1 2 3 4 5 6
Soru 48	Başkaları için çalışmaktansa bağımsız ve kendi işimin sahibi olmayı tercih ederim. I prefer to be independent and self-employed instead of working for others. أفضل أن أكون مستقلاً وأن أعمل لحسابي الخاص بدلاً من الآخرين.	1 2 3 4 5 6
Soru 49	Eğer bir iş bulamazsam, kendi işimi kurmayı düşünüyorum. If I can not find a job, I'm thinking of setting up my own business. إذا لم أتمكن من العثور على وظيفة ، أفكر في إنشاء مشروع خاص.	1 2 3 4 5 6

Soru 50	<p>Başkaları için çalışmak yerine kendi işimde daha çok para kazanabilirim.</p> <p>I can make more money in my own business instead of working for others</p> <p>يمكنني كسب المزيد من المال في عملي الخاص بدلاً من العمل مع الآخرين.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 51	<p>Güvenli ve yüksek ücretli işe sahip olmaktansa kendi işimin sahibi olmayı tercih ederim.</p> <p>I would prefer to own my own business rather than have secure and high paid work</p> <p>أفضّل امتلاك مشروع خاص. إذا كان لدي عمل آمن وعالي الأجر.</p>	1 2 3 4 5 6
Soru 52	<p>Mezun olduktan sonra ciddi olarak kendi işimi kurmayı düşünüyorum.</p> <p>After graduation, I seriously think about establishing my own business.</p> <p>بعد التخرج ، أفكر بجدية في تأسيس شركتي الخاصة.</p>	1 2 3 4 5 6

SABRINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM

THANKS FOR YOUR PATIENCE

شكرا لكم لتعاونكم معنا

ÖZGEÇMİŞ

Bekir Kemal İŞLEK 01.03.1987 tarihinde Hatay / Hassa'da doğdu. Hassa Lisesini bitirdikten sonra 2012 yılında Mustafa Kemal Üniversitesi Kırıkhan Meslek Yüksekokulu Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümünden mezun oldu. Lisans eğitimini 2015 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. 2016 yılında Karabük Üniversitesi İşletme Bölümü Yüksek Lisans programını kazandı. Bu programdan 2019 yılında mezun olan Bekir Kemal İŞLEK, Hatice GÖKŞÜL İŞLEK ile evlidir.

